

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА

Е
НАЦРТ

ЗАКОН
О САМОСТАЛНИМ ПРЕДУЗЕТНИЦИМА

Бања Лука, фебруар 2024. године

ЗАКОН О САМОСТАЛНИМ ПРЕДУЗЕТНИЦИМА

ГЛАВА I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се пословна обиљежја и регистрација пословања самосталних предузетника, оспособљавање за стицање мајсторског звања, организовање самосталних предузетника и вођење регистра самосталних предузетника.

Члан 2.

Циљ доношења овог закона је развој и унапређивање пословања самосталних предузетника (у даљем тексту: предузетника), заштита старих и умјетничких заната и домаће радиности.

Члан 3.

Поступак регистрације самосталних предузетника заснива се на сљедећим начелима:

1) приоритета, које подразумејева да регистрациони орган поступа по уредним појединачним заprimљеним захтјевима за регистрацију предузетника (у даљем тексту: захтјев) према редослиједу њиховог пријема,

2) једнообразности захтјева, које подразумејева да се регистрација предузетника спроводи на јединственом обрасцу у који подносилац уписује одговарајуће податке ради регистрације,

3) формалности, које подразумејева да регистрациони орган доноси акте на основу података из захтјева и приложених доказа,

4) јавности и доступности, које подразумејева да свако, без доказивања правног интереса, може остварити непосредан увид у податке уписане у регистре предузетника, осим ако јавност и доступност није ограничена посебним прописом,

5) временског настанка, које подразумејева да се подаци воде у регистру према времену њиховог уписа,

6) једнакости, које подразумејева забрану сваког вида дискриминације, односно насиља или узнемиравања на основу пола, језика, националне припадности, вјероисповијести, социјалног поријекла, образовања, имовинског стања, политичког и другог увјерења.

Члан 4.

(1) Поједини појмови употребљени у овом закону имају сљедеће значење:

1) предузетничка дјелатност је свака привредна дјелатност утврђена класификацијом дјелатности коју предузетник обавља производњом, прометом и

пружањем услуга на тржишту, а ради стицања добити, те за чије обављање није потребна друга форма организовања,

2) занатска дјелатност је посебан облик предузетничке дјелатности која обухвата занатску производњу и пружање занатских услуга,

3) предузетник је физичко лице регистровано у регистру предузетника за обављање предузетничке дјелатности ради стицања добити у своје име и за свој рачун,

4) занатлија је физичко лице које је регистровано за обављање занатске дјелатности,

5) организационе јединице предузетника су његово сједиште и издвојене јединице,

6) регистрација предузетника је поступак уписа података у регистар предузетника, који се спроводи у складу са овим законом, а обухвата оснивање, промјену података и престанак обављања дјелатности предузетника,

7) регистар предузетника је јединствена евиденција података, докумената и аката који се достављају и доносе у поступку регистрације предузетника,

8) централни регистар предузетника је јединствена електронска база која обухвата податке из регистра предузетника, као и друге податке од значаја за праћење пословања предузетника,

9) регистрациони орган је орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове привреде, који спроводи поступак регистрације предузетника,

10) јединствена електронска апликација је програмско рјешење за регистрацију предузетника и дио је Јединственог информационог система за регистрацију пословних субјеката у Републици Српској.

(2) На поступак који није уређен овим законом примјењују се одредбе прописа којим се уређује општи управни поступак.

(3) Граматички изрази употријебљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумевају оба пола.

ГЛАВА II ПОСЛОВНА ОБИЉЕЖЈА ПРЕДУЗЕТНИКА

1. Предузетничке дјелатности и мјеста њиховог обављања

Члан 5.

(1) Предузетник може обављати једну или више дјелатности од којих је једна претежна, ако испуњава услове за њихово обављање.

(2) Предузетничке дјелатности одређују се по разреду дјелатности, а према најнижем хијерархијском нивоу класификације дјелатности.

(3) Предузетник одређује претежну дјелатност приликом подношења захтјева.

(4) Претежна дјелатност је она дјелатност према којој је предузетник планирао остварити, односно остварује највеће учешће у укупном приходу.

(5) Предузетник је дужан да промијени претежну дјелатност у случају када у двије узастопне фискалне године оствари највећи приход по основу исте дјелатности која није његова претежна дјелатност.

(6) Дјелатности за које је регистрован у сједишту и издвојеним јединицама предузетник може обављати у спољнотрговинском пословању, у складу са прописима којима се уређује спољнотрговинско пословање.

Члан 6.

(1) Предузетник обавља дјелатност у пословном простору.

(2) Предузетник који послује у пословном простору може обављати дјелатност и ван пословног простора, и то када је по природи саме дјелатности такво обављање могуће или уобичајено, те ако је то у складу са посебним прописима који се односе на његово пословање.

(3) Предузетник може пословати и без пословног простора или у стамбеном простору под сљедећим условима:

1) да се одређена дјелатност због своје природе може обављати на отвореном простору или код наручиоца посла или у стамбеном простору,

2) да посебни прописи не утврђују обавезу за предузетника да у пословном простору обавља одређену предузетничку дјелатност.

(4) Министар привреде и предузетништва (у даљем тексту: министар) доноси правилник којим се уређују услови и листа дјелатности које се могу обављати у стамбеном простору или без пословног простора по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за поједину предузетничку дјелатност и Коморе самосталних предузетника Републике Српске (у даљем тексту: Комора).

(5) У стамбеном простору или без пословног простора предузетник може обављати само дјелатности које су прописане правилником из става 4. овог члана.

2. Занатске дјелатности и традиционални занатски производи

Члан 7.

(1) Занатска производња подразумијева процес рада који није подијељен на поједине радне операције, при чему се могу користити машине и техничка опрема које немају својства покретне траке или аутоматизованог процеса рада, уз услов да се коришћењем тих машина и опреме не постиже серијска производња која је карактеристична за индустријску производњу.

(2) Занатске услуге обухватају поправку и одржавање производа, уређаја, објеката, као и пружање личних услужних дјелатности.

(3) Министар, уз претходну сагласност министарства надлежног за поједину предузетничку дјелатност и прибављеног мишљења Коморе, доноси правилник о дјелатностима које се сматрају занатском производњом и занатским услугама.

(4) Предузетник обавља занатску дјелатност ако једну од дјелатности из става 3. овог члана обавља као претежну дјелатност, односно основну дјелатност издвојене јединице.

(5) Мајсторско звање обезбјеђује стицање специфичних стручно-теоријских и практичних знања за обављање одређене занатске дјелатности, вјештина и компетенција потребних за самостално вођење пословања, те знања потребних за обучавање других лица у занатској дјелатности.

(6) Занатлија стиче мајсторско звање полагањем мајсторског испита у складу са прописима из области образовања одраслих, којима се уређује доношење програма, начин и услови за полагање мајсторског испита.

Члан 8.

(1) Традиционални занатски производ је производ који је израђен, односно дорађен претежно ручним радом, употребом традиционалних или савремених алата, под условима и на начин којим се чува и одражава израз традиционалног народног стваралаштва, знања и вјештина.

(2) Традиционални занатски производи могу бити:

- 1) производи старог заната,
- 2) производи умјетничког заната,
- 3) производи домаће радиности.

(3) Занатски производ испуњава услове из става 1. овог члана ако се за њега додјели сертификат традиционалног занатског производа.

(4) Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове привреде води поступак за додјелу сертификата традиционалног занатског производа.

(5) Орган из става 4. овог члана дужан је да, у року од осам дана од дана доношења рјешења о додјели сертификата традиционалног занатског производа, достави Министарству привреде и предузетништва (у даљем тексту: Министарство) рјешење у електронској и писаној форми, као и остале документе на основу којих је вођен поступак за стицање тог сертификата.

Члан 9.

(1) Традиционални занатлија је физичко лице које посједује знања и вјештине за израду традиционалних занатских производа.

(2) Министарство додјељује физичком лицу звање традиционалног занатлије на основу сертификата за традиционални занатски производ који је издат на име тог физичког лица.

(3) Уз рјешење о стицању звања из става 2. овог члана, Министарство издаје и сертификат традиционалног занатлије за физичко лице које стиче то звање.

(4) Министарство води регистар традиционалних занатлија и сертификованих традиционалних занатских производа.

(5) Министар доноси правилник којим се уређују дјелатности, услови и поступак за додјелу сертификата традиционалног занатског производа и традиционалног занатлије, садржај и изглед тих сертификата, њихову употребу и правила умножавања, као и садржај и начин вођења регистра традиционалних занатлија и сертификованих традиционалних занатских производа.

(6) Министарство на својој интернет страници објављује имена лица која имају звање традиционалног занатлије и њихове традиционалне занатске производе.

3. Општа правила за пословање предузетника

Члан 10.

(1) Прије почетка обављања дјелатности у форми предузетника, физичко лице дужно је да се региструје код надлежног регистрационог органа и обавезно је посједовати рјешење о регистрацији оснивања.

(2) Физичко лице може се једном регистровати као предузетник и отворити више издвојених јединица.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, физичко лице може се два пута регистровати као предузетник само у случају када у оквиру једног регистрованог пословања обавља дјелатност која се према посебном пропису обавља као искључива дјелатност.

(4) Искључива дјелатност је дјелатност за коју посебни прописи не допуштају да се уз њено обављање могу истовремено обављати и друге предузетничке дјелатности.

(5) Физичко лице може се регистровати за пословање у форми предузетника ако:

1) испуњава опште услове за регистрацију из овог закона, као и одређени посебни услов, ако посебни пропис утврђује обавезу испуњености тог услова у поступку регистрације предузетника,

2) одредбе посебног прописа у вези са радно-правним или другим статусом физичког лица допуштају да се то лице региструје као предузетник.

(6) Физичко лице стиче својство предузетника доношењем рјешења о регистрацији оснивања.

(7) Предузетник у правном промету иступа у своје име и за свој рачун.

(8) Изузетно од става 7. овог члана, предузетник може путем пуномоћја овластити друго физичко лице да предузима одређене послове у име и за рачун предузетника.

Члан 11.

(1) У току пословања предузетник је дужан да испуњава услове уређене у посебним прописима у вези са простором, опремом и кадровима за сваку дјелатност коју обавља.

(2) Одредбе закона и других прописа из области радних односа, техничке опремљености, заштите на раду и заштите и унапређивања животне средине, енергетске ефикасности, заштите од буке, као и санитарни, здравствени и други прописани услови који се односе на привредна друштва, сходно се примјењују и на обављање предузетничке дјелатности.

Члан 12.

(1) Предузетник може запошљавати раднике.

(2) Међусобна права, обавезе и одговорности предузетника и лица које запошљава уређују се уговором о раду, који се закључује у складу са Законом о раду, колективним уговором и другим прописима којима се уређују радни односи.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, предузетнику у току пословања и у његовом присуству могу помагати лица без заснивања радног односа, и то:

1) чланови породичног домаћинства предузетника старости од 15 до 18 година и чланови који су корисници пензије,

2) чланови породичног домаћинства предузетника који има звање традиционалног занатлије током израде традиционалних занатских производа, те у другим пословима који су у вези са тим производима.

(4) Лица из става 3. овог члана дужна су да испуњавају одговарајуће здравствене услове, а који су прописани за дјелатност коју предузетник обавља.

(5) Члановима породичног домаћинства, у смислу овог закона, сматрају се брачни и ванбрачни супружник, дјеца, усвојеници и пасторци који имају најмање 15

година, родитељи, усвојиоци и лица која је предузетник дужан да издржава, а која живе са њим у заједничком домаћинству.

Члан 13.

(1) Предузетник је одговоран за законито пословање и за законит рад лица која запошљава.

(2) Предузетник за све обавезе настале у вези са обављањем предузетничке дјелатности одговара цјелокупном својом имовином.

(3) Одговорност за обавезе из става 2. овог члана не престаје са утврђивањем престанка обављања дјелатности предузетника.

(4) Предузетник има право на наплату својих потраживања која су настала током пословања, као и након утврђивања престанка обављања дјелатности.

Члан 14.

(1) Надлежни орган јединице локалне самоуправе, а уз претходно прибављено мишљење Коморе и Привредне коморе Републике Српске, својим актом одређује распоред почетка и завршетка радног времена за поједине предузетничке дјелатности.

(2) Радно вријеме организационих јединица предузетника зависи од дјелатности које предузетник у обавља у тим јединицама.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, предузетници могу да раде 24 часа дневно под сљедећим условима:

1) да обављају дјелатност путем самоуслужног аутомата, који се ставља у погон помоћу новца и не захтијева стално присуство радника,

2) да се путем самоуслужног аутомата не продају алкохолна пића.

(4) Право на радно вријеме из става 3. овог члана односи се искључиво на организационе јединице у којима предузетник обавља дјелатност под прописаним условима.

(5) У случају да предузетник у оквиру једне организационе јединице обавља више предузетничких дјелатности које су међусобно повезане и упућујуће, радно вријеме се одређује по претежној дјелатности.

(6) Предузетничке дјелатности су повезане и међусобно упућујуће ако се према својој природи и карактеристикама могу обављати у истом простору.

4. Вријеме пословања и врсте занимања предузетника

Члан 15.

(1) Предузетник у свим организационим јединицама послује у току цијеле године.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, предузетник може пословати и у одређеном периоду или периодима године под условом да обавља периодичну предузетничку дјелатност, односно у сљедећим случајевима:

1) да периодично послује у свим организационим јединицама у јединственом периоду или

2) да периодично послује у издвојеним јединицама, уз обавезу да у сједишту послује у току цијеле године.

(3) Периодично пословање може бити најдуже на период до девет мјесеци у току једне календарске године.

(4) У случају из става 2. тачка 2) овог члана, временски интервали периодичног пословања издвојених јединица могу бити различити.

(5) Министар доноси правилник којим се уређују врсте занимања предузетника и предузетничке дјелатности које се могу обављати периодично по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за поједину предузетничку дјелатност и Коморе.

(6) Предузетник који послује периодично може да обавља дјелатност искључиво у временском интервалу периодичног рада за који је регистрован.

Члан 16.

(1) Предузетничка дјелатност може се обављати као основно занимање, допунско и додатно занимање.

(2) Физичко лице, односно предузетник, у захтјеву наводи једну од врста занимања из става 1. овог члана.

(3) Уз захтјев физичко лице, односно предузетник, не доставља документ о свом радно-правном или другом статусу.

(4) Надлежни инспекцијски орган провјерава радно-правни и други статус предузетника у вези са врстама занимања из става 1. овог члана на основу увида у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса, или на други начин.

Члан 17.

(1) Физичко лице које није у радном односу или је у радном односу на непуно радно вријеме код другог послодавца, обавља предузетничку дјелатност као основно занимање и има својство samozапосленог лица.

(2) Својство samozапосленог лица има и студент, корисник пензије и свако друго лице које није у радном односу.

(3) Физичко лице може обављати предузетничку дјелатност као допунско занимање искључиво личним радом, најдуже до половине седмичног пуног радног времена, под условом да је у радном односу код другог послодавца са пуним радним временом.

(4) Физичко лице које обавља предузетничку дјелатност као допунско занимање дужно је испуњавати услове прописане овим законом.

(5) Физичко лице које је у радном односу, студент, корисник пензије, као и лице које има друга примања у складу са посебним прописима, региструју се у виду додатног занимања уз обавезу да заснују радни однос са најмање једним радником.

(6) Предузетник регистрован у виду додатног занимања може и лично обављати радне задатке у оквиру свог регистрованог пословања.

(7) Радник из става 5. овог члана дужан је да испуњава услове за обављање послова код предузетника уколико посебан пропис утврђује обавезу њиховог испуњавања.

5. Сједиште предузетника

Члан 18.

(1) Сједиште предузетника је мјесто у којем предузетник обавља дјелатност или мјесто из којег управља својим пословањем.

(2) Мјесто сједишта уписује се у регистар предузетника, а подразумијева адресу (улицу и број), насељено мјесто и јединицу локалне самоуправе, у складу са прописима којима се уређује територијална организација.

(3) Ако за обављање дјелатности није потребан пословни простор, сједиштем се сматра адреса на којој предузетник има пребивалиште, односно боравиште.

(4) Предузетник може имати сједиште у пословном простору и у случају да обавља дјелатности за које није потребан пословни простор.

(5) Регистрациони орган, по службеној дужности и без наплате таксе, врши промјену адресе предузетника ако је разлог за промјену одлука јединице локалне самоуправе о одређивању или измјени назива улица, тргова и дијелова насељених мјеста.

(6) У случају из става 5. овог члана, регистрациони орган доноси рјешење о регистрацији промјене адресе сједишта предузетника.

Члан 19.

(1) Предузетник може да промијени сједиште на подручју јединице локалне самоуправе у којој обавља дјелатност, као и да пренесе сједиште на подручје друге јединице локалне самоуправе.

(2) Предузетник је дужан да региструје промјену сједишта најкасније у року од осам дана од дана почетка пословања на новој адреси.

(3) У случају преноса сједишта на подручје друге јединице локалне самоуправе, предузетник подноси захтјев за регистрацију промјене сједишта регистрационом органу на чијем ће подручју бити ново сједиште.

(4) Регистрациони орган из става 3. овог члана доставља обавјештење у електронској форми о промјени сједишта предузетника регистрационом органу на чијем подручју је предузетник имао раније сједиште.

Члан 20.

(1) Достављање свих писмена предузетнику врши се на његово сједиште.

(2) Предузетник је дужан да има активну адресу за пријем електронске поште, а коју региструје у поступку оснивања или промјене података и користи у пословању.

6. Пословно име предузетника

6.1. Елементи и обиљежја пословног имена

Члан 21.

(1) Предузетник послује и наступа у правном промету под пословним именом које је уписано у регистар предузетника.

(2) Пословно име не може садржавати описе, називе и ознаке који вријеђају јавни морал или су у супротности са прописима.

(3) Предузетник одређује пословно име, које обавезно садржи следеће елементе:

1) опис дјелатности као дио пословног имена у којем се на јасан начин наводи предмет пословања предузетника у складу са претежном и осталим дјелатностима које предузетник обавља,

2) назив као карактеристични дио пословног имена, који се наводи под наводницима,

3) име и презиме предузетника,

4) ознаку с. п. (самостални предузетник),

5) назив јединице локалне самоуправе сједишта, без навођења адресе и насељеног мјеста.

(4) Предузетник може регистровати и у правном промету користити скраћено пословно име које садржи назив, име и презиме предузетника, ознаку с. п. (самостални предузетник) и назив јединице локалне самоуправе сједишта, без навођења адресе и насељеног мјеста.

(5) Код одређивања описа дјелатности могу се користити термини као што су радња, радионица, канцеларија, биро, агенција, студио, пансион, атеље, салон и други термини.

(6) Термини из става 5. овог члана, по правилу, не користе се код одређивања назива предузетника.

(7) Ако је посебним прописом утврђена обавеза коришћења одређеног термина у пословном имену, предузетник је дужан да тај термин користи код одређивања описа дјелатности у свом пословном имену.

(8) На питања која се односе на пословно име и која нису уређена овим законом примјењују се одредбе закона којим се уређује пословање привредних друштава.

(9) Регистрациони орган обавезан је да у поступку регистрације предузетника унесе у рјешење о регистрацији све обавезне елементе пословног имена из ст. 3. и 4. овог члана.

Члан 22.

(1) Промјену пословног имена предузетник је обавезан да пријави надлежном органу који доноси рјешење о промјени пословног имена и уписује промјену пословног имена у регистар предузетника.

(2) Предузетник је обавезан да пословно име истакне на улазу у објекат у сједишту и издвојеној јединици, односно на улазу у стамбени објекат уколико дјелатност обавља у стамбеном простору.

(3) Ако предузетник обавља дјелатност изван сједишта, односно обавља дјелатност без пословног простора, обавезан је да пословно име прикаже на начин који је видљив и разумљив за сва лица на локацији гдје се та дјелатност обавља.

Члан 23.

(1) Пословно име предузетника обавезно се разликује од пословног имена другог предузетника тако да не доводи или не може довести до забуне о идентитету са другим предузетником на подручју исте јединице локалне самоуправе.

(2) На интернет страници Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (у даљем тексту: АПИФ) подносилац захтјева провјерава да ли пословно име које има намјеру да наведе у захтјеву доводи или може довести до забуне о пословном идентитету са другим регистрованим предузетником и резервисаним пословним именима.

(3) Регистрациони орган обавезан је да, по службеној дужности, води рачуна да у регистар не упише пословно име предузетника које доводи или може довести до забуне о пословном идентитету са другим регистрованим предузетником и резервисаним пословним именима.

(4) Ако у поступку регистрације оснивања или промјене пословног имена предузетника регистрациони орган утврди да предложено пословно име доводи или може довести до забуне о пословном идентитету са другим регистрованим предузетником и резервисаним пословним именима, затражиће од подносиоца захтјева да у року од осам дана предложи ново пословно име које не доводи или не може довести до забуне.

(5) У случају да подносилац захтјева не поступи на начин из става 4. овог члана, регистрациони орган рјешењем одбија захтјев за издавање рјешења о регистрацији предузетника.

Члан 24.

(1) Ако предузетник који се раније регистровао или резервисао пословно име сматра да је регистрациони орган поступио супротно одредби члана 23. став 3. овог закона, може тужбом пред надлежним окружним привредним судом тужити предузетника за којег сматра да неовлашћено користи његово пословно име и тражити промјену пословног имена тог предузетника, као и накнаду настале штете.

(2) Тужба из става 1. овог члана може се поднијети у року од двије године од дана регистрације предузетника који неовлашћено користи пословно име.

(3) Пресуду којом се налаже промјена пословног имена предузетника који је тужен окружни привредни суд доставља регистрационом органу.

(4) Предузетник коме се налаже промјена пословног имена дужан је да у року од 30 дана од правноснажности пресуде из става 3. овог члана изврши промјену пословног имена код надлежног регистрационог органа.

(5) У случају да предузетник не поступи у року и на начин из става 4. овог члана, регистрациони орган брише предузетника из регистра по службеној дужности.

6.2. Резервација пословног имена

Члан 25.

(1) Физичко лице прије подношења захтјева за регистрацију оснивања предузетника, као и предузетник, приликом промјене пословног имена могу код регистрационог органа извршити резервацију пословног имена.

(2) Резервација из става 1. овог члана подразумијева опис дјелатности и назив, као елементе пословног имена предузетника.

(3) Регистрациони орган спроводи поступак резервације пословног имена на основу захтјева за резервацију, који могу поднијети физичко лице или предузетник.

(4) Физичко лице или предузетник могу поднијети захтјев за резервацију пословног имена непосредно у просторијама регистрационог органа, путем поште или електронски, путем јединствене електронске апликације.

Члан 26.

(1) У случају подношења захтјева за резервацију пословног имена електронским путем, прије електронског потписивања захтјева, плаћања таксе и достављања захтјева регистрационом органу, јединствена електронска апликација преко системског алгорита обавља аутоматску провјеру предложеног пословног имена са већ регистрованим и резервисаним пословним именима предузетника на подручју регистрационог органа.

(2) Ако се у аутоматској провјери утврди да предложено пословно име доводи или може довести до забуне о пословном идентитету са другим регистрованим предузетником или резервисаним пословним именима, јединствена електронска апликација обавјештава подносиоца захтјева да његов приједлог пословног имена може бити одбијен од регистрационог органа.

(3) У случају из става 2. овог члана, подносилац захтјева може у року од осам дана:

1) промијенити предложено пословно име и поново покренути аутоматску провјеру новог предложеног пословног имена, или

2) наставити даље са поступком резервације пословног имена, што подразумијева електронско потписивање захтјева, плаћање таксе и достављање захтјева регистрационом органу, или

3) одустати од поступка резервације пословног имена.

Члан 27.

(1) Након подношења захтјева за резервацију пословног имена, регистрациони орган утврђује да ли предложено пословно име испуњава сљедеће услове:

1) да не доводи или не може довести до забуне са називом другог регистрованог предузетника,

2) да не доводи или не може довести до забуне са резервисаним пословним именима,

3) да не доводи или не може довести до забуне са већ поднесеним, а необрађеним захтјевима за регистрацију оснивања предузетника, или регистрацију промјене пословног имена предузетника, или резервацију пословног имена,

4) да је садржај пословног имена одређен у складу са овим законом.

(2) Ако су испуњени услови из става 1. овог члана, регистрациони орган врши резервацију пословног имена уносом у регистар предузетника, а подносиоцу захтјева издаје рјешење о резервацији пословног имена, и то у року од два радна дана од дана достављања захтјева.

(3) Ако је поступак резервације пословног имена покренут подношењем електронског захтјева за резервацију, регистрациони орган доставља рјешење у електронском и писаном облику, у складу са овим законом.

(4) Ако нису испуњени услови из става 1. овог члана за резервацију пословног имена, регистрациони орган затражиће од подносиоца захтјева да у року од осам дана предложи ново пословно име које не доводи или не може довести до забуне, односно да је његов садржај у складу са овим законом.

(5) Ако подносилац захтјева не предложи ново пословно име, регистрациони орган доноси рјешење о одбијању захтјева за резервацију пословног имена, које доставља подносиоцу захтјева.

Члан 28.

(1) Резервација пословног имена важи 90 дана.

(2) Физичко лице или предузетник на чије име је резервисано пословно име, може прије истека периода из става 1. овог члана да поднеском, у писаном облику или путем корисничког налога у поступку резервације пословног имена електронским путем, обавијести регистрациони орган о одустанку од резервације пословног имена.

(3) Резервација пословног имена не производи правно дејство у сљедећим случајевима:

1) истека периода из става 1. овог члана,

2) достављања обавјештења из става 2. овог члана.

(4) У случајевима из става 3. овог члана, регистрациони орган не доноси рјешење о брисању резервисаног пословног имена него се само то пословно име брише из регистра предузетника.

7. Пословођа, издвојена јединица и дужности предузетника

Члан 29.

(1) Предузетник може писаним овлашћењем повјерити вођење пословања пословођи, који је у радном односу код предузетника.

(2) Пословођа води посао у име и за рачун предузетника.

(3) Вођење пословања посредством пословође може бити опште или ограничено, на једну или више организационих јединица предузетника.

(4) Предузетник је дужан да именоване, промјену података и разрјешење пословође региструје код надлежног регистрационог органа.

Члан 30.

(1) Издвојена јединица предузетника је његов организациони дио путем којег се обавља предузетничка дјелатност.

(2) У једној или више издвојених јединица предузетник може обављати дјелатности различите од претежне дјелатности и других дјелатности које обавља у сједишту, ако испуњава услове за њихово обављање.

(3) Предузетник је обавезан регистровати издвојену јединицу ако изван сједишта обавља дјелатност у пословном или стамбеном простору, осим ако посебним прописом није другачије уређено.

(4) Прије почетка обављања дјелатности, током рада и прије затварања, предузетник је обавезан регистровати отварање, све пословне промјене и престанак рада издвојене јединице код регистрационог органа на чијем подручју има сједиште.

(5) Име издвојене јединице састоји се од пуног или скраћеног пословног имена предузетника, ознаке издвојене јединице (ИЈ или Издвојена јединица) и одреднице мјеста гдје се налази издвојена јединица, ако је различито од сједишта.

(6) Поред обавезних елемената из става 5. овог члана, име издвојене јединице може садржавати и опис дјелатности, односно назив, који се наводе послије ознаке за издвојену јединицу.

(7) Када предузетник региструје отварање, промјене и престанак рада издвојене јединице изван подручја јединице локалне самоуправе у којој има сједиште, регистрациони орган сједишта о тим регистрацијама доставља обавјештење, у електронској форми, регистрационом органу на чијем подручју предузетник има издвојену јединицу.

(8) У случају промјене назива адресе издвојене јединице по основу одлуке јединице локалне самоуправе, регистрациони орган поступа на начин како је прописано у члану 18. ст. 5. и 6. овог закона.

Члан 31.

Предузетник је дужан да:

1) посједује рјешење о регистрацији у простору у којем обавља предузетничку дјелатност,

2) почне са обављањем дјелатности најкасније у року од 30 дана од дана достављања рјешења о регистрацији, осим у ситуацијама када је за почетак пословања потребно одобрење, сагласност или други акт надлежног органа, као и у случају страних држављана који су дужни да почну са пословањем у складу са роком из овог закона,

3) предузетничку дјелатност обавља квалитетно у складу са прописима, добрим пословним обичајима и пословним моралом,

4) гарантује квалитет производа, односно услуга и отклони недостатке или надокнади причињену штету купцу производа, односно кориснику услуга, у складу са прописима и стандардима,

5) изда рачун, односно нота рачун ако није обвезник евиденције промета преко фискалне касе,

6) региструје промјене података који су од значаја за правни промет у складу са овим законом,

7) региструје престанак обављања дјелатности.

ГЛАВА III ПОСТУПАК РЕГИСТРАЦИЈЕ ПРЕДУЗЕТНИКА

1. Услови за регистрацију и пословање предузетника

Члан 32.

(1) Физичко лице може се регистровати за пословање у форми предузетника ако испуњава сљедеће опште услове:

1) да је пунољетан,

2) да му правоснажном одлуком надлежног органа није изречена заштитна мјера забране обављања дјелатности коју региструје,

3) да нема доспјелих а неизмирених пореских обавеза у складу са посебним прописима,

4) да нема неплаћених новчаних казни, трошкова принудне наплате и трошкова поступка за учињени прекршај из области економског и финансијског пословања.

(2) За регистрацију промјене података предузетник је дужан да испуњава услове из става 1. т. 1) и 4) овог члана.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, код промјена и допуна разреда дјелатности предузетник је дужан да испуњава услове из става 1. т. 1), 2) и 4) овог члана.

(4) За регистрацију престанка обављања дјелатности предузетник је дужан да испуњава услов у вези са идентитетом из става 1. тачка 1) овог члана.

(5) Регистрациони орган, путем јединствене електронске апликације, провјерава испуњеност општих услова за подносиоца захтјева, и то:

1) услова из става 1. т. 1), 2) и 4) овог члана у евиденцијама јединствених матичних бројева, пребивалишта и боравишта, личних карата и регистра новчаних казни путем Министарства унутрашњих послова,

2) услова из става 1. тачка 3) овог члана у евиденцијама пореских обвезника које се воде код Пореске управе Републике Српске (у даљем тексту: Пореска управа).

(6) Изузетно од става 5. овог члана, идентитет страног држављанина не провјерава се у евиденцијама јединствених матичних бројева, пребивалишта и боравишта и личних карата.

Члан 33.

(1) Прије почетка и током пословања предузетник је обавезан испунити и посебне услове, и то:

1) да има посебну здравствену способност или да запосли лице са посебном здравственом способношћу, ако је то посебним прописом утврђено за обављање одређених дјелатности,

2) да има одговарајућу стручну спрему или да запосли лице са одговарајућом стручном спремом, ако је то посебним прописом утврђено за обављање одређених дјелатности,

3) да посједује опрему, односно средства рада, кадрове и одговарајући пословни простор, у складу са посебним прописом.

(2) У поступку регистрације, регистрациони орган не провјерава испуњеност посебних услова из става 1. овог члана, осим ако посебни пропис којим се уређује обављање одређене дјелатности не утврђује обавезу за њихово испитивање.

(3) Надлежни инспекцијски орган, у инспекцијском прегледу, провјерава испуњеност посебних услова из става 1. овог члана.

Члан 34.

(1) Пословни простор, у смислу овог закона, јесте простор изграђен у складу са урбанистичко-грађевинским прописима, а што утврђује надлежни орган издавањем употребне дозволе.

(2) За издавање рјешења о регистрацији предузетника није потребно доставити употребну дозволу, али се ова чињеница провјерава у инспекцијском прегледу заједно са утврђивањем постојања услова из члана 33. став 1. овог закона.

2. Покретање поступка регистрације предузетника

Члан 35.

(1) Физичко лице, односно предузетник, доставља захтјев непосредно, поштом или електронским путем регистрационом органу на чијем подручју намјерава регистровати или је регистровано сједиште.

(2) Министар доноси правилник о садржају и облику захтјева, као и о другим питањима од значаја за поступак регистрације предузетника.

(3) Достављањем захтјева иницира се покретање поступка регистрације предузетника.

(4) Странка у поступку регистрације предузетника је искључиво лице које је поднијело захтјев, док се захтјеви других лица за учешћем у овом поступку одбацују као недопуштени.

(5) Оснивање предузетника и отварање издвојене јединице могу истовремено бити предмет захтјева.

Члан 36.

(1) Предузетник је обавезан да приликом оснивања и промјена у пословању региструје податке који су од значаја за правни промет, и то:

- 1) име и презиме,
- 2) пословно име,
- 3) адреса сједишта,
- 4) адреса електронске поште,
- 5) вријеме обављања дјелатности (током цијеле године или периодично),
- 6) врсту занимања (основно или допунско или додатно),
- 7) мјесто обављања дјелатности (пословни простор или стамбени простор или без пословног простора),
- 8) разред претежне и других дјелатности,
- 9) спољнотрговинско пословање, у случају иностраног пословања,
- 10) име и презиме пословође и обим овлашћења, ако се именује или разрјешава пословођа,
- 11) издвојена јединица, у случају отварања, промјена и престанка рада издвојене јединице.

(2) Упис и промјена информација у вези са пословним телефоном, електронском поштом, телефаксом и интернет страницом предузетника не представљају пословне промјене.

(3) Упис и промјену информација из става 2. овог члана предузетник код регистрационог органа иницира путем обавјештења, које не подлијеже плаћању таксе за поступак регистрације предузетника, у складу са законом којим се уређују административне таксе.

Члан 37.

(1) Физичко лице, односно предузетник који достави захтјев одговара за тачност и вјеродостојност датих података и приложених докумената уз захтјев.

(2) Достављањем захтјева даје се сагласност за јавну објаву пословних података који су предмет регистрације и од значаја су за правни промет, осим ако јавност и доступност није ограничена посебним прописом.

(3) Ако подносилац у захтјеву наведе информације у вези са пословним телефоном, телефаксом и интернет страницом, сматра се да је сагласан са њиховом јавном објавом на централном регистру предузетника.

(4) Физичко лице, односно предузетник, може у захтјеву за регистрацију оснивања или промјене података затражити од регистрационог органа одлучивање о предмету захтјева на одређени радни дан, који је у периоду од три мјесеца од дана достављања захтјева за регистрацију.

(5) Физичко лице, односно предузетник, може послње достављања захтјева да измијени или одустане од поднесеног захтјева.

Члан 38.

(1) Када се захтјев непосредно предаје на писарници, подносилац захтјева даје на увид службенику органа јединице локалне самоуправе личну карту, односно путну исправу када је подносилац страни држављанин, која се фотокопира и скенира, те уноси у регистар предузетника.

(2) Уз захтјев, који се подноси путем поште, доставља се копија личне карте за држављанина Републике, односно БиХ и овјерена копија путне исправе за страног држављанина.

(3) У случајевима када се испуњеност услова из члана 32. став 1. т. 2) и 4) овог закона не може провјерити путем јединствене електронске апликације код Министарства унутрашњих послова, а у зависности од предмета захтјева, подносилац захтјева, без обзира на то да ли је држављанин Републике, односно БиХ или страни држављанин, уз захтјев доставља документе који нису старији од 30 дана од дана подношења захтјева, и то:

1) увјерење надлежног суда да није изречена заштитна мјера забране обављања дјелатности,

2) увјерење надлежног суда да нема неплаћених новчаних казни и трошкова принудне наплате за учињени прекршај из области економског и финансијског пословања.

(4) У случајевима када се измиреност пореских обавеза не може провјерити путем јединствене електронске апликације, овај услов у поступку регистрације подносилац захтјева, без обзира на то да ли је држављанин Републике, односно БиХ или страни држављанин, доказује увјерењем једне од подручних јединица Пореске управе, којим се потврђује да нема доспјелих а неизмирених пореских обавеза и које није старије од осам дана од дана достављања захтјева.

(5) Поред докумената из ст. 3. и 4. овог члана, подносилац уз захтјев доставља и посебан документ ако посебни пропис утврђује достављање тог документа за одлучивање у поступку регистрације предузетника.

3. Вођење поступка регистрације предузетника у писаном облику

Члан 39.

(1) Регистрациони орган обезбјеђује доступност информација о процедури, условима и потребним документима за достављање захтјева и издавање рјешења о регистрацији предузетника.

(2) У поступку регистрације предузетника регистрациони орган дужан је да користи јединствену електронску апликацију за унос, преглед података, докумената и израду аката, у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега.

(3) Поред података из става 2. овог члана јединствена електронска апликација може садржавати и друге податке од значаја за пословање предузетника, у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега.

(4) Јединствена електронска апликација омогућава повезивање регистрационог органа са АПИФ-ом, Пореском управом, као и другим институцијама, уз претходну сагласност Министарства.

(5) Регистрациони орган може користити јединствену електронску апликацију и за прибављање, провјеру и размјену других података од значаја за поступак регистрације предузетника, у складу са ставом 4. овог члана.

(6) Изузетно од става 2. овог члана, регистрациони орган не користи јединствену електронску апликацију када рјешава о захтјевима предузетника који нису унесени у регистар предузетника у електронском облику.

Члан 40.

(1) Регистрациони орган дужан је да обезбиједи и одржава рачунарску опрему (рачунар, штампач и скенер) и приступ интернету, који су потребни за коришћење јединствене електронске апликације.

(2) Рачунарска опрема из става 1. овог члана је опрема коју регистрациони орган уобичајено користи у извршавању својих редовних активности.

(3) Регистрациони орган одређује службенике који имају приступ јединственој електронској апликацији.

(4) Службеници из става 3. овог члана дужни су да током рада у јединственој електронској апликацији поступају у складу са прописима којима се уређују електронски потпис и електронски документ.

Члан 41.

(1) Регистрациони орган обавља формалну контролу садржине захтјева и материјалну провјеру испуњености услова за регистрацију.

(2) Формална контрола садржине захтјева подразумијева сљедеће провјере:

1) да ли је захтјев допуштен, достављен на прописаном обрасцу, да ли су наведени сви потребни подаци и да ли је потписан од подносиоца,

2) да ли су уз захтјев достављени документи из члана 38. ст. 2, 3, 4. и 5. овог закона, ако се испуњеност услова не може провјерити путем јединствене електронске апликације.

(3) Материјална провјера испуњености услова, а у зависности од предмета регистрације, подразумијева провјеру једног или више услова, и то:

1) за оснивање – услове из члана 32. став 1. и члана 38. став 5. овог закона, предложене разреде дјелатности, пословно име, као и да ли је назив адресе сједишта у складу са одлуком о утврђивању назива улица на подручју регистрационог органа,

2) за промјену података – услове из члана 32. став 1. т. 1), 2) и 4) и члана 38. став 5. овог закона, као и предложене разреде дјелатности, пословно име и назив адресе сједишта или издвојене јединице, ако су предмет промјене,

3) за престанак обављања дјелатности – услове из члана 32. став 1. тачка 1) овог закона.

Члан 42.

(1) Ако је посебним прописом, као услов за обављање одређене предузетничке дјелатности, предвиђено прибављање посебног одобрења, сагласности, дозволе или другог акта надлежног органа, предузетник може почети са обављањем дјелатности по добијању одобрења, сагласности или другог акта надлежног органа, осим у случају из члана 38. став 5. овог закона.

(2) За издавање рјешења о регистрацији предузетника није потребно доставити доказ о посједовању сагласности или другог акта надлежног органа из става 1. овог члана, а ова чињеница провјерава се у инспекцијском прегледу.

(3) На интернет страници Министарства, у складу са класификацијом дјелатности, објављује се листа дјелатности које се могу обављати као предузетничке дјелатности, као и подаци за које је од тих дјелатности, након регистрације а прије почетка обављања, потребно посебно одобрење, сагласност, дозвола или други акт надлежног органа.

(4) Листа предузетничких дјелатности из става 3. овог члана саставни је дио јединствене електронске апликације.

Члан 43.

(1) Ако је захтјев непотпун у смислу да у њему нису наведени сви потребни подаци или ако нису приложени потребни документи или ако садржи друге недостатке, регистрациони орган затражиће од подносиоца да отклони недостатке и уреди захтјев у року од осам дана од дана достављања позива за уређивање захтјева.

(2) Ако је подносилац захтјева држављанин Републике, односно БиХ и када се испуњеност општих услова за регистрацију провјерава у складу са чланом 32. став 5. овог закона, регистрациони орган путем Министарства унутрашњих послова преузима податке о имену и презимену, адреси и броју личне карте предузетника, односно пословође из електронске евиденције личних карата и пребивалишта и боравишта.

(3) У случају да постоји неусаглашеност података о имену и презимену, броју личне карте предузетника, односно пословође из захтјева и електронске евиденције, регистрациони орган упућује подносиоца захтјева из става 2. овог члана да у року од 30 дана од достављања обавјештења ријешити неусаглашеност код надлежне јединице Министарства унутрашњих послова.

(4) Ако послуже истека рока из става 3. овог члана регистрациони орган утврди да и даље постоји неусаглашеност података о имену и презимену, адреси и броју личне карте предузетника, односно пословође из захтјева и електронске евиденције, доноси рјешење о одбијању захтјева.

4. Вођење поступка регистрације предузетника у електронском облику

Члан 44.

(1) За спровођење поступка регистрације електронским путем, подносилац захтјева обавезан је да испуњава сљедеће услове:

1) да посједује метод аутентификације и електронског потписивања, у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката,

2) да има креиран кориснички налог у јединственој електронској апликацији.

(2) Кориснички налог је скуп података који успоставља подносилац захтјева приликом регистрације својих података у јединственој електронској апликацији.

(3) Путем корисничког налога обавља се:

1) провјера и резервација пословног имена,

2) идентификација сваког појединачног подносиоца захтјева,

3) испуњавање и достава захтјева (оснивање, промјене података и престанак обављања дјелатности),

4) размјена података и информација са органима који учествују у поступку регистрације,

5) отпремање и пријем електронских докумената у поступку регистрације, са евидентирањем времена њихове отпреме и пријема,

6) електронско плаћање таксе за поступак регистрације и издавање извода, потврда и увјерења из регистра предузетника,

7) друге радње у поступку регистрације предузетника у складу са овим законом и другим прописима.

(4) У случају да не посједује метод аутентификације, подносилац захтјева може испунити, преузети и одштампати образац захтјева за регистрацију у електронском облику, који непосредно или поштом доставља регистрационом органу на одлучивање.

Члан 45.

(1) Захтјев у електронском облику подноси се преко јединствене електронске апликације.

(2) Захтјеви у електронском и писаном облику садрже исте податке.

(3) Подносилац захтјева у електронском облику обавезан је да попуни све податке у обрасцу захтјева који су потребни за предмет регистрације.

(4) Уз захтјев у електронском облику не подносе се докази о испуњености услова из члана 32. став 1. овог закона.

(5) Изузетно од става 4. овог члана, уз захтјев у електронском облику страни држављанин обавезан је да поднесе овјерену копију путне исправе у форми електронског документа.

(6) Форма електронског документа подразумијева сљедеће могућности, и то:

1) да је надлежни орган донио акт у електронском облику у складу са прописима којима се уређује електронски потпис и електронски документ, или

2) да надлежни орган или јавна служба својим електронским потписом овјери скенирани акт надлежног органа у материјалном облику, уз обавезно упоређивање скенираног акта са изворним актом у материјалном облику.

Члан 46.

(1) Приликом поступка електронске регистрације предузетника такса за регистрацију плаћа се електронским путем.

(2) У случају када је у поступку регистрације предузетника потребно приложити и одговарајући доказ којим се потврђују одређени подаци, подносилац је дужан да уз захтјев достави и тај доказ у форми електронског документа.

(3) За регистрацију разреда дјелатности, који захтијева претходно посебно одобрење, сагласност, дозволу или други акт надлежног органа, потребно је уз захтјев за регистрацију електронским путем доставити и акт надлежног органа у форми електронског документа.

(4) Достављање акта из става 3. овог члана у форми електронског документа није потребно ако регистрациони орган може електронским путем код надлежног органа провјерити околност издавања посебног одобрења, као вида претходне сагласности, за регистрацију одређеног разреда дјелатности.

Члан 47.

(1) Ако је захтјев у електронском облику достављен радним даном до 13.00 часова, као вријеме достављања захтјева код регистрационог органа сматра се дан подношења захтјева.

(2) У случају да је захтјев за регистрацију електронским путем поднесен у нерадни дан или радним даном после 13.00 часова, као вријеме достављања захтјева код регистрационог органа сматра се наредни радни дан.

(3) Вријеме отпреме и пријема електронских докумената у оквиру јединствене електронске апликације мјери се и биљежи у складу са временом системског часовника и обавезно се видно назначавача подносиоцу захтјева у његовом корисничком налогу.

Члан 48.

(1) Поступак електронске регистрације предузетника састоји се од аутоматске контроле и поступка пред регистрационим органом.

(2) Аутоматска контрола из става 1. овог члана обухвата провјеру:

1) потпуности захтјева у електронском облику,

2) услова за регистрацију.

(3) Аутоматска контрола потпуности захтјева у електронском облику подразумијева техничку провјеру података који су електронским путем унесени у захтјев и обавља се путем јединствене електронске апликације.

(4) Аутоматска контрола услова за регистрацију обухвата провјеру личних података (име и презиме, адреса и број личне карте), могућност обављања дјелатности и других услова из поступка регистрације предузетника, када се успостави техничка могућност за њихову провјеру.

(5) Ако се аутоматском контролом утврди да је захтјев непотпун или уколико нису испуњени услови у складу са овим и посебним законима, јединствена електронска апликација обавјештава подносиоца захтјева да нису испуњени услови за покретање поступка регистрације електронским путем, док се не отклоне утврђени недостаци.

(6) У случају да подносилац захтјева није сагласан са утврђеним недостацима у аутоматској контроли, захтјев може да поднесе у писаном облику.

(7) Ако је позитиван исход аутоматске контроле у поступку електронске регистрације, подносилац захтјева електронски потписује захтјев, плаћа таксу и доставља захтјев регистрационом органу.

Члан 49.

(1) Након достављања захтјева у електронском облику, регистрациони орган обавља формалну контролу садржине захтјева и материјалну провјеру испуњености услова на начин како је уређено у члану 41. овог закона.

(2) Ако захтјев у електронском облику садржи недостатке или ако уз захтјев нису приложени потребни докази, регистрациони орган путем корисничког налога затражиће од подносиоца да отклони недостатке и уреди захтјев у року од осам дана од дана достављања позива за уређивање захтјева.

(3) С циљем отклањања недостатака из става 2. овог члана, претходно испуњени захтјев у електронском облику отвара се за измјене.

(4) Након отклањања недостатака или измјена претходно унесених података у захтјев у електронском облику, подносилац захтјева поново електронски потписује и шаље тај захтјев.

Члан 50.

(1) Ако је поступак регистрације покренут достављањем захтјева у електронском облику, регистрациони орган, у складу са законом којим се уређује електронски документ, израђује:

1) закључак, односно рјешење у електронском облику,

2) материјалну копију електронског облика закључка, односно рјешења, коју овјерава овлашћено лице регистрационог органа, уз навођење ознаке да се ради о копији електронског документа.

(2) Закључак, односно рјешење у електронском облику доставља се на адресу корисничког налога подносиоца захтјева.

(3) Сви документи издати од регистрационог органа у поступку електронске регистрације имају својство јавне исправе и не може им се оспорити правна пуноважност због чињенице да су издати у форми електронског документа.

(4) Подносилац захтјева у електронском облику може на интернет страници АПИФ-а провјерити тренутни статус предмета регистрације.

(5) Министар доноси правилник којим се уређују ток и појединачне радње подносиоца захтјева и регистрационог органа у поступку електронске регистрације предузетника.

5. Рјешавање у поступку регистрације предузетника

Члан 51.

(1) Регистрациони орган обавезан је одлучити о захтјеву у року од два радна дана од дана достављања уредног захтјева.

(2) У поступку регистрације предузетника, регистрациони орган уноси податке из захтјева у регистар предузетника и доноси рјешења, односно закључке, у материјалном и електронском облику на обрасцима, који су саставни дио јединствене електронске апликације.

(3) Рјешење, односно закључак у електронском облику обавезно садржи електронски потпис у складу са прописима којима се уређују електронски потпис и електронски документ.

(4) У поступцима регистрације оснивања предузетника и отварања његове издвојене јединице, регистрациони орган путем јединствене електронске апликације прибавља јединствени идентификациони број од Пореске управе, а што представља регистрацију код пореског органа.

(5) Осим пореске регистрације из става 4. овог члана, поступак регистрације предузетника може обухватити спровођење и других поступака који су од значаја за пословање, ако је обједињавање тих поступака утврђено у посебним прописима.

Члан 52.

(1) Ако подносилац захтјева испуњава услове, регистрациони орган доноси рјешење о регистрацији предузетника у које се уносе подаци из члана 36. став 1. овог закона, као и јединствени идентификациони број код регистрације оснивања предузетника.

(2) Регистрациони орган обавезан је да, без одгађања, непосредно или поштом или електронским путем, достави рјешење о регистрацији предузетника подносиоцу захтјева, АПИФ-у, надлежној организационој јединици Пореске управе и надлежном инспекцијском органу.

(3) Испуњеност услова за обављање дјелатности провјерава надлежни инспекцијски орган у року од 45 дана од дана достављања рјешења о регистрацији предузетника.

Члан 53.

(1) Регистрациони орган закључком одбацује захтјев ако:

1) подносилац захтјева не поступи на начин и у року из члана 43. став 1. и члана 49. став 2. овог закона, или

2) захтјев достави лице које не може стећи својство предузетника, или

3) захтјев за оснивање достави лице које је већ регистровано као предузетник, осим у случају из члана 10. став 3. овог закона.

(2) Регистрациони орган рјешењем одбија захтјев ако:

1) подносилац захтјева тражи обављање дјелатности коју може обављати искључиво правно лице, или

2) подносилац захтјева не испуњава услове из члана 32. став 1. т. 1) и 2) овог закона, или

3) предложено пословно име или назив изазива забуну о идентитету са другим регистрованим предузетником, односно забуну у вези са дјелатношћу предузетника, или

4) назив адресе сједишта или издвојене јединице није у складу са одлуком о утврђивању назива улица на подручју регистрационог органа.

(3) У случају да нису испуњени услови из члана 32. став 1. тачка 3) или тачка 4) овог закона, регистрациони орган о овим чињеницама у писаној форми обавјештава подносиоца захтјева и упућује га да у року од 15 дана од достављања обавјештења ријешити пред надлежним органима питања пореских дуговања, односно неплаћених новчаних казни из области економског и финансијског пословања.

(4) Ако послје истека рока из става 3. овог члана регистрациони орган путем електронске апликације за регистрацију предузетника утврди да нису испуњени услови из члана 32. став 1. т. 3) и 4) овог закона, доноси рјешење о одбијању захтјева.

(5) Изузетно од става 4. овог члана, у случајевима када се измиреност пореских обавеза и новчаних казни не може провјерити путем јединствене електронске апликације, регистрациони орган тражи од подносиоца захтјева да у року од 15 дана од запримања обавјештења достави увјерење надлежне јединице Пореске управе, односно суда да нема пореских дуговања, односно неплаћених новчаних казни из области економског и финансијског пословања.

(6) Ако на основу увјерења из става 5. овог члана проистиче да подносилац захтјева има доспјеле, а неизмирене пореске обавезе или неплаћене новчане казне из области економског и финансијског пословања или ако подносилац захтјева не достави благовремено тражена увјерења, регистрациони орган доноси рјешење о одбијању захтјева.

(7) Против аката из ст. 1, 2, 4. и 6. овог члана, као и других аката донесених у поступку регистрације предузетника дозвољена је жалба Министарству.

(8) У поступку електронске регистрације рок за жалбу почиње да тече од дана достављања рјешења у писаном облику, с тим да подносилац захтјева може жалбу изјавити и од дана достављања рјешења о регистрацији електронским путем.

6. Страни држављанин и надзор регистрационог органа над пословањем предузетника

Члан 54.

(1) Након доношења рјешења о регистрацији предузетника, страни држављанин може почети са пословањем послје издавања акта о одобреном привременом или сталном боравку.

(2) Страни држављанин обавезан је да регистрационом органу достави овјерену копију акта о одобреном привременом или сталном боравку из става 1. овог члана, и то у року од 60 дана од дана издавања рјешења о регистрацији предузетника.

(3) Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, страни држављанин нема обавезу достављања акта о одобреном привременом или сталном боравку и његово пословање може почети одмах након доношења рјешења о регистрацији предузетника ако су испуњени сљедећи услови:

1) да се страни држављанин региструје као предузетник у виду додатног занимања,

2) да страни држављанин личним радом не обавља дјелатности у оквиру свог пословања.

Члан 55.

(1) У току пословања предузетника, регистрациони орган по службеној дужности електронским путем од Пореске управе на мјесечном нивоу прибавља, у форми извјештаја, информације и чињенице о испуњености услова у вези са начином обављања предузетничке дјелатности из члана 17. ст. 1, 3. и 5. овог закона, и то:

1) да се предузетник регистрован у виду основног занимања лично пријавио у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса,

2) да је предузетник регистрован у виду допунског занимања запослен код другог послодавца са пуним радним временом и да тај предузетник не запошљава раднике,

3) да је предузетник регистрован у виду додатног занимања пријавио радника у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса.

(2) Ако се утврди да предузетник не испуњава услове из члана 17. ст. 1, 3. и 5. овог закона, регистрациони орган писменим путем обавјештава надлежни инспекцијски орган ради предузимања даљих радњи.

Члан 56.

(1) Ако регистрациони орган на основу рјешења посебних прописа, а прегледом регистра предузетника или на основу акта надлежног органа, утврди да предузетник обавља дјелатност која се може обављати искључиво у форми правног лица, позива предузетника да у року од 30 дана од дана достављања позива поднесе захтјев за измјену или брисање ове дјелатности.

(2) У случају да предузетник не поступи на начин из става 1. овог члана, регистрациони орган по службеној дужности доноси рјешење о престанку обављања дјелатности предузетника.

(3) Регистрациони орган поступа на начин из ст. 1. и 2. овог члана и уколико се предузетнику укине посебно одобрење, сагласност, дозвола или други акт надлежног органа за обављање регистроване дјелатности.

7. Привремени престанак обављања дјелатности предузетника

Члан 57.

(1) У току пословања предузетник може привремено престати да обавља предузетничке дјелатности у укупном трајању до шест мјесеци у периоду од двије године.

(2) Период из става 1. овог члана рачуна се од дана почетка коришћења привременог престанка обављања дјелатности.

(3) Привремени престанак је пословна промјена предузетника која се односи на:

1) све организационе јединице предузетника,

2) једну или више издвојених јединица предузетника.

(4) У случају из става 3. тачка 2) овог члана, период привременог престанка обављања дјелатности рачуна се засебно за сваку издвојену јединицу предузетника.

(5) Након истека периода привременог престанка предузетник наставља са обављањем дјелатности уз задржавање свих регистрованих података, ако не поднесе захтјев за промјену података.

(6) Предузетник може престати да обавља предузетничке дјелатности и дуже од рока из става 1. овог члана у сљедећим случајевима:

1) болести, најдуже до једне године непрекидно,

2) стручног усавршавања или наступања више силе, најдуже до двије године непрекидно,

3) коришћења породилског одсуства, најдуже до навршене друге године живота дјетета.

(7) За случајеве из става 6. овог члана потребно је уз захтјев доставити и одговарајуће доказе.

Члан 58.

(1) Предузетник је дужан да региструје привремени престанак обављања дјелатности.

(2) Предузетнику није допуштено обављање дјелатности за вријеме привременог престанка обављања предузетничке дјелатности.

(3) Код регистрације привременог престанка обављања дјелатности у захтјеву се наводи трајање привременог престанка.

(4) Захтјев се доставља регистрационом органу најкасније на дан са којим се тражи коришћење привременог престанка, осим у случајевима више силе и болести, када се захтјев може доставити најкасније у року од 30 дана од дана њеног настанка.

(5) У случају да се привремени престанак обављања дјелатности тражи по основу више силе, тај престанак се утврђује са даном настанка више силе, без обзира на то када је захтјев достављен.

Члан 59.

(1) Ако је захтјев уредан и уколико предузетник испуњава услове из члана 32. став 1. тачка 4) и члана 57. овог закона, регистрациони орган доноси рјешење о привременом престанку обављања дјелатности и води евиденцију о укупном трајању привременог престанка.

(2) Регистрациони орган обавјештава органе из члана 52. став 2. овог закона о привременом престанку обављања дјелатности предузетника.

(3) Ако је захтјев непотпун, регистрациони орган поступа у складу са чланом 43. став 1. овог закона.

(4) У случају да предузетник не уреди захтјев, регистрациони орган поступа у складу са чланом 53. став 1. овог закона.

(5) Уколико предузетник не испуњава услове из члана 32. став 1. тачка 4) и члана 57. овог закона, регистрациони орган доноси рјешење о одбијању захтјева.

(6) Након истека периода привремене одјаве, регистрациони орган не доноси рјешење о наставку обављања дјелатности већ само мијења статус предузетнику, из привремено одјављен у активан, у регистру предузетника.

(7) У случају да предузетник намјерава почети са пословањем прије истека периода утврђеног рјешењем о регистрацији привременог престанка обављања дјелатности, подноси захтјев регистрационом органу који доноси рјешење о окончању привременог престанка и наставку рада предузетника, које доставља у складу са чланом 52. став 2. овог закона.

(8) Предузетник доставља захтјев за престанак обављања дјелатности прије истека привремене одјаве ако право на престанак пословања намјерава остварити са посљедњим даном трајања привремене одјаве, или другим даном од дана достављања захтјева до посљедњег дана привремене одјаве.

8. Престанак обављања дјелатности предузетника

Члан 60.

(1) Предузетник престаје да обавља дјелатност по основу захтјева или по сили закона.

(2) У случају да предузетник послује у више организационих јединица, рјешењем о престанку обављања дјелатности предузетника обухватају се све те јединице.

(3) Након утврђивања престанка обављања дјелатности, предузетник је дужан да уклони:

1) пословно име са објекта у којем је обављао дјелатност,

2) све видове оглашавања у материјалном и електронском облику.

(4) За регистрацију престанка обављања дјелатности по основу захтјева предузетник доставља регистрационом органу захтјев најкасније посљедњег дана пословања.

(5) У захтјеву предузетник може као најкаснији датум престанка обављања дјелатности навести конкретан дан, који није каснији од 30 дана од дана достављања захтјева.

(6) Ако у захтјеву није наведен датум престанка обављања дјелатности, престанак се утврђује закључно са даном достављања захтјева и не може се утврдити ретроактивно.

Члан 61.

(1) Ако је захтјев уредан и уколико предузетник испуњава услове из члана 60. ст. 4. и 5. овог закона, регистрациони орган доноси рјешење о престанку обављања дјелатности.

(2) Рјешење из става 1. овог члана регистрациони орган доставља у складу са чланом 52. став 2. овог закона.

(3) Ако је захтјев непотпун, регистрациони орган поступа у складу са чланом 43. став 1. овог закона.

(4) У случају да предузетник не уреди захтјев, регистрациони орган поступа у складу са чланом 53. став 1. овог закона.

(5) Уколико предузетник не испуњава услове из члана 60. ст. 4. и 5. овог закона, регистрациони орган доноси рјешење о одбијању захтјева.

Члан 62.

(1) Регистрациони орган на основу сазнања и утврђеног чињеничног стања доноси рјешење о престанку обављања дјелатности по сили закона, те брише предузетника из регистра у сљедећим случајевима:

1) смрти предузетника, ако не буде поднесен захтјев за наставак обављања дјелатности у року од 60 дана,

2) ако престану да постоје природни и други услови за обављање дјелатности,

3) ако предузетник не именује пословођу најкасније у року од 30 дана од дана ступања на издржавање казне затвора,

4) ако предузетник буде правоснажном пресудом осуђен за кривична дјела против привреде и платног промета,

5) губитком пословне способности, ако не буде поднесен захтјев за наставак обављања дјелатности у року од 60 дана,

6) ако страни држављанин не достави акт о одобреном привременом или сталном боравку у року из члана 54. став 2. овог закона,

7) ако предузетник има регистровану само једну дјелатност која се може обављати искључиво у форми правног лица, а не поднесе захтјев за њену измјену у складу са чланом 56. став 1. овог закона,

8) ако се предузетнику укине посебно одобрење, сагласност, дозвола или други акт надлежног органа, под условима да предузетник обавља само дјелатност за коју је издато одобрење и да не поднесе захтјев за измјену те дјелатности у складу са чланом 56. став 1. овог закона,

9) ако предузетник не изврши промјену пословног имена у року од 30 дана од дана правоснажности пресуде из члана 24. став 5. овог закона,

10) ако надлежни орган утврди да је предузетнику издато рјешење о регистрацији на основу лажних исправа, а које се односе на услове за обављање предузетничке дјелатности.

(2) Престанак природних и других услова подразумијева прекид пословања из разлога на које предузетник није могао утицати, као што су природне непогоде или остале околности које су настале дјеловањем других лица или изненадне болести.

(3) Рјешење из става 1. овог члана регистрациони орган доставља у складу са чланом 52. став 2. овог закона.

(4) Иницијативу за престанак обављања дјелатности по сили закона, уз подношење одговарајућих доказа којима се потврђује наступање чињеница из става 1. овог члана, може поднијети предузетник или друго физичко или правно лице или надлежни орган.

(5) Регистрациони орган сноси трошкове поступка доношења рјешења о престанку обављања дјелатности по сили закона.

(6) Ако је предузетнику утврђен престанак обављања дјелатности на основу става 1. тачка 5) или тачка 11) или тачка 12) овог члана, то лице може се поново регистровати као предузетник после истека рока од једне године од дана правоснажности рјешења о престанку обављања дјелатности.

Члан 63.

(1) С циљем утврђивања да ли предузетник обавља дјелатност, регистрациони орган упућује писмено на адресу сједишта предузетника у сљедећим случајевима:

- 1) ако се у инспекцијском надзору утврди да предузетник не обавља дјелатност,
- 2) ако регистрациони орган има сазнања да предузетник не обавља дјелатност.

(2) Регистрациони орган доноси рјешење о престанку обављања дјелатности по сили закона и брише предузетника из регистра ако предузетник писмено из става 1. овог члана не заприми, уз услов да је писмено које је требало бити достављено било истакнуто 15 дана на огласној табли регистрационог органа.

(3) У случају да је предузетник запримио писмено из става 1. овог члана, регистрациони орган доноси рјешење о престанку обављања дјелатности по сили закона, те брише предузетника из регистра ако:

1) предузетник не одговори у року од 15 дана од дана достављања писмена,

2) предузетник, у року од 15 дана од дана достављања писмена, у писаној форми обавијести регистрациони орган да више не обавља дјелатност.

(4) Ако се предузетник, по основу заprimљеног писмена из става 1. овог члана, изјасни да послује, регистрациони орган може спровести провјеру тог изјашњења код Пореске управе.

(5) Провјера из става 4. овог члана подразумијева утврђивање сљедећих чињеница, и то:

1) да ли предузетник редовно подноси пореске пријаве,
2) да ли предузетник редовно доставља дневни извјештај евиденције промета преко фискалне касе,

3) посљедњи мјесец и годину за који је предузетник платио доприносе.

(6) Ако се провјером из става 4. овог члана утврди да предузетник дуже од три мјесеца не подноси пореске пријаве, не плаћа доприносе и не доставља дневни извјештај евиденције промета преко фискалне касе, регистрациони орган утврђује престанак обављања дјелатности за тог предузетника.

(7) У случају из става 6. овог члана, престанак обављања дјелатности утврђује се са посљедњим даном мјесеца у којем је предузетник посљедњи пут поднио пореску пријаву или доставио дневни извјештај евиденције промета преко фискалне касе или платио доприносе.

9. Пренос обављања дјелатности предузетника

Члан 64.

(1) Предузетник може на друго физичко лице пренијети обављање дјелатности.

(2) Предузетник стицалац је лице на које се преноси обављање дјелатности.

(3) Предузетник и предузетник стицалац закључују нотарски обрађен уговор о преносу обављања дјелатности, којим се уређују сљедећа питања:

1) дан обрачуна преноса обављања дјелатности,

2) имовина која је предмет преноса и њена вриједност,

3) укупна потраживања и обавезе предузетника,

4) новчани износ, начин и рок за плаћање накнаде за пренос обављања дјелатности,

5) списак и вриједности свих послова, уговора, стицања, располагања и обавеза које је предузетник закључио и преузео послѣ дана обрачуна преноса обављања дјелатности,

6) очекиване посљедице преноса на запослене код предузетника,

7) констатацију да ли је вриједност имовине која је предмет преноса довољна да се измире све обавезе предузетника,

8) вриједност имовине предузетника стицаоца,

9) да ли су вриједности имовине која је предмет преноса и имовине предузетника стицаоца довољне да се могу измирити дугови према свим повјериоцима предузетника,

10) друга питања од значаја за пренос обављања дјелатности.

(4) Дан обрачуна преноса обављања дјелатности је дан на који се утврђује вриједност имовине, потраживања и обавеза предузетника.

(5) Дан обрачуна преноса обављања дјелатности може бити највише 30 дана прије дана закључења уговора о преносу обављања дјелатности.

(6) Вриједност имовине, потраживања и обавеза које се са предузетника преносе на предузетника стицаоца, као и вриједност имовине предузетника стицаоца, утврђује овлашћени процјењивач путем процјене, уз примјену Међународних стандарда вредновања (IVS).

Члан 65.

(1) Услови које је обавезно испунити за регистрацију преноса обављања дјелатности су:

- 1) за предузетника, из члана 32. став 1. т. 1), 2) и 4) овог закона,
- 2) за предузетника стицаоца, из члана 32. став 1. овог закона,
- 3) да су вриједности имовине која је предмет преноса и имовине предузетника стицаоца довољне да се могу измирити дугови према свим повјериоцима предузетника,
- 4) да предузетник и предузетник стицалац закључе уговор из члана 64. став 3. овог закона.

(2) Испуњеност услова из става 1. т. 1) и 2) овог члана утврђује се у складу са чланом 32. став 5, односно чланом 38. овог закона.

(3) Испуњеност услова из става 1. тачка 3) овог члана наводи се уговору из члана 64. став 3. овог закона, који се доставља уз захтјев.

(4) Докази о испуњености услова из става 1. т. 1) и 2) овог члана саставни су дио уговора о преносу обављања дјелатности.

(5) Предузетник стицалац доставља захтјев у вези са регистрацијом преноса обављања дјелатности, а уз који доставља уговор о преносу обављања дјелатности.

(6) Регистрацијом преноса обављања дјелатности производе се сљедећа правна дејства, и то:

1) предузетник стицалац ступа у све пословне правне односе предузетника и преузима сва његова права и обавезе у вези са пословањем,

2) у пословном имену, лично име предузетника замјењује се са личним именом предузетника стицаоца, док се назив задржава, осим ако предузетник стицалац не изврши његову промјену,

3) предузетник стицалац задржава јединствени идентификациони број предузетника,

4) врста занимања за предузетника стицаоца одређује се у складу са правилима из члана 17. овог закона.

Члан 66.

(1) Ако је захтјев уредан и уколико предузетник и предузетник стицалац испуњавају услове из члана 65. став 1. овог члана, регистрациони орган доноси рјешење о преносу обављања дјелатности.

(2) Рјешење из става 1. овог члана регистрациони орган доставља у складу са чланом 52. став 2. овог закона.

(3) Ако је захтјев непотпун, регистрациони орган поступа у складу са чланом 43. став 1. овог закона.

(4) У случају да се захтјев не уреди, регистрациони орган поступа у складу са чланом 53. став 1. овог закона.

(5) Уколико предузетник и предузетник стицалац не испуњавају услове из члана 65. став 1. овог члана, регистрациони орган доноси рјешење о одбијању захтјева.

10. Обављање дјелатности у случају смрти предузетника и друге спријечености за обављање дјелатности

Члан 67.

(1) У случају смрти предузетника, а до окончања оставинског поступка, члан породичног домаћинства, односно насљедник може да привремено настави са обављањем дјелатности.

(2) За регистрацију привременог наставка обављања дјелатности члан породичног домаћинства, односно насљедник дужан је:

1) испуњавати услове из члана 32. став 1. овог закона,

2) имати сагласност осталих чланова породичног домаћинства и насљедника из истог реда насљеђивања да може привремено наставити са обављањем дјелатности.

(3) Испуњеност услова из става 2. овог члана утврђује се на основу:

1) члана 32. став 5, односно члана 38. овог закона,

2) изјаве о наставку обављања дјелатности, коју потписују чланови породичног домаћинства, односно насљедници и која се доставља уз захтјев.

(4) Члан породичног домаћинства, односно насљедник доставља захтјев у вези са регистрацијом привременог наставка обављања дјелатности најкасније у року од 60 дана од дана смрти предузетника, уз који доставља извод из матичне књиге умрлих за предузетника и изјаву из става 3. тачка 2) овог члана.

(5) Регистрациони орган поступа и достављени захтјев рјешава у складу са чл. 51, 52. и 53. овог закона.

(6) Лице које привремено наставља са обављањем дјелатности дужно је пословати са пажњом доброг привредника.

Члан 68.

(1) Послије окончања оставинског поступка насљедник имовине и права, која се користе у пословању, може трајно наставити са обављањем дјелатности.

(2) За регистрацију наставка обављања дјелатности насљедник је дужан:

1) испуњавати услове из члана 32. став 1. овог закона,

2) доставити захтјев,

3) бити насљедник имовине, права и обавеза која се користе у пословању.

(3) Испуњеност услова из става 2. овог члана утврђује се на основу:

1) члана 32. став 5, односно члана 38. овог закона,

2) правоснажног рјешења о насљеђивању, које се доставља уз захтјев.

(4) Захтјев за наставак обављања дјелатности рјешава се у складу са чл. 51, 52. и 53. овог закона.

(5) У случају смрти предузетника, за лице које привремено или трајно наставља са обављањем дјелатности наступају правне посљедице као за предузетника стицаоца из члана 65. став 6. овог закона.

Члан 69.

(1) У случају потпуног или дјелимичног одузимања пословне способности, а до њеног враћања, старатељ предузетника може наставити са обављањем дјелатности у име и за рачун тог предузетника.

(2) Услови за регистрацију наставка обављања дјелатности из става 1. овог члана су:

1) да је предузетнику потпуно или дјелимично одузета пословна способност,
2) да је лице које наставља са обављањем дјелатности постављено за старатеља предузетника,

3) да старатељ предузетника испуњава услове из члана 32. став 1. овог закона.

(3) Испуњеност услова из става 2. овог члана утврђује се на основу:

1) рјешења о одузимању пословне способности предузетника,
2) акта о постављењу лица за старатеља предузетнику којем је одузета пословна способност,

3) члана 32. став 5, односно члана 38. овог закона.

(4) Захтјев за наставак обављања дјелатности подноси се најкасније у року од 60 дана од дана правоснажности одлуке којом је утврђена пословна неспособност предузетника.

(5) Старатељ доставља захтјев у вези са регистрацијом наставка обављања дјелатности и уз њега доставља акта из става 3. овог члана.

(6) Регистрациони орган поступа и достављени захтјев рјешава у складу са чл. 51, 52. и 53. овог закона.

(7) Старатељ наставља са обављањем дјелатности под пословним именом предузетника којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност.

Члан 70.

(1) У случају ступања на издржавање казне затвора, а која није изречена по основу кривичног дјела против привреде и платног промета, предузетник може наставити обављање дјелатности посредством пословође.

(2) За случај из става 1. овог члана предузетник је дужан доставити захтјев најкасније у року од 30 дана од дана ступања на издржавање казне затвора.

11. Регистар и централни регистар предузетника

Члан 71.

(1) Регистрациони орган води регистар предузетника у електронском и писаном облику.

(2) Регистрациони орган користи јединствену електронску апликацију за вођење регистра предузетника у електронском облику.

(3) У регистар предузетника у електронском облику уносе се:

1) подаци из захтјева,

2) документи на основу којих се спроводи поступак регистрације предузетника,

3) акти донесени у поступку регистрације предузетника.

(4) Регистар предузетника путем јединствене електронске апликације повезан је са централним регистром предузетника.

(5) Министар доноси правилник којим се уређују садржај и начин вођења регистра предузетника, начин коришћења и приступа регистру предузетника у електронском облику, обрасци аката који се доносе у поступку регистрације и приликом издавања извода, увјерења или потврде, као и обим података о предузетницима који су јавно доступни.

Члан 72.

(1) У регистру предузетника предузетници могу имати сљедећи статус:

- 1) активан – обавља дјелатност,
- 2) привремено одјављен – у одређеном периоду не обавља дјелатност,
- 3) одјављен – утврђен престанак обављања дјелатности.

(2) Предузетницима који послују сматрају се предузетници који имају статус активан и привремено одјављен.

(3) Регистрациони орган, по захтјеву заинтересованог физичког или правног лица или органа, издаје извод или увјерење или потврду о пословним подацима из регистра предузетника.

(4) Извод је овјерена исправа која се издаје на захтјев заинтересованог лица на прописан начин и садржи актуелне податке из регистра предузетника.

(5) Увјерење је овјерена исправа која се издаје на захтјев заинтересованог лица на прописан начин и садржи податак који није актуелан.

(6) Потврда је овјерена исправа која се издаје на захтјев заинтересованог лица и у којој се наводи појединачни активни податак.

(7) Регистрациони орган на својој интернет страници у форми извјештаја објављује преглед основаних и одјављених предузетника на мјесечном нивоу у текућој календарској години.

(8) У случају да у току мјесеца нема основаних и одјављених предузетника регистрациони орган не објављује извјештај из става 7. овог члана.

Члан 73.

(1) АПИФ води централни регистар предузетника, који је дио Регистра пословних субјеката Републике.

(2) АПИФ је обавезан да обезбиједи програмско рјешење, техничку исправност, одржавање, правилно и трајно функционисање поступка регистрације предузетника, као и испоруку електронских података из централног регистра предузетника.

(3) У случају нарушавања информационе безбједности у поступку регистрације предузетника, администратор система или друго овлашћено лице АПИФ-а са тим упознаје Агенцију за информационо-комуникационе технологије.

(4) Свако неовлашћено располагање подацима из програмског рјешења за регистрацију предузетника сматра се нарушавањем информационе безбједности.

(5) Министарство, Пореска управа и Комора, путем јединствене електронске апликације, имају приступ централном регистру предузетника ради прегледа података из евиденције.

(6) На захтјев Републичке управе за инспекцијске послове, регистрациони орган, односно АПИФ, по службеној дужности доставља податке о предузетницима.

Члан 74.

(1) По захтјеву заинтересованог лица, АПИФ издаје извод из централног регистра предузетника.

(2) АПИФ на својој интернет страници објављује податак о броју регистрованих предузетника у Републици.

(3) Поред података из става 2. овог члана, а на иницијативу или уз сагласност Министарства, АПИФ на својој интернет страници објављује извјештаје у вези са одређеним пословним подацима предузетника.

(4) С циљем јавности података, АПИФ на својој интернет страници омогућава свим заинтересованим лицима претрагу, преглед и преузимање података који су предмет регистрације, а у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега.

(5) Подаци из централног регистра предузетника преузимају се појединачно по предузетнику у документу који је у електронском облику под називом Актуелни преглед података предузетника (у даљем тексту: Актуелни преглед).

(6) Подаци који се наводе у Актуелном прегледу су тренутно важећи подаци о предузетнику и у потпуности одговарају подацима у регистрима предузетника које воде регистрациони органи.

(7) Поред података из става 5. овог члана, Актуелни преглед може садржавати и податке од значаја за пословање предузетника из других регистара са којима је повезан централни регистар предузетника.

(8) Актуелни преглед нема форму електронског документа у складу са законом којим се уређује електронски документ, не садржи печат и потпис овлашћеног лица АПИФ-а.

(9) Уз сагласност министра, АПИФ доноси правилник којим се уређују чување, преузимање и размјена података и информација између надлежних органа, врсте извјештаја о пословним подацима предузетника који се објављују, садржај и начин вођења централног регистра предузетника, начин претраге, прегледа и преузимања података у електронској форми који су јавно доступни, као и садржај и облик обрасца Актуелног прегледа.

(10) Правилник из става 9. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“.

ГЛАВА IV ОРГАНИЗОВАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИКА

Члан 75.

(1) Комора је самостална, стручно-пословна, невладина и непрофитна организација која заступа и усклађује заједничке интересе предузетника на подручју Републике и којој је овим законом повјерено вршење јавних овлашћења.

(2) Комора је правно лице са сједиштем у Бањој Луци и послује под називом „Комора самосталних предузетника Републике Српске“.

(3) Рад Коморе је јаван.

Члан 76.

(1) Предузетници постају чланови Коморе уписом у регистар предузетника.

(2) Чланови Коморе могу бити и друге организације, асоцијације и струковна удружења предузетника који за то изразе интерес, а у складу са статутом Коморе.

Члан 77.

(1) Комора свој рад може организовати посредством подручних комора и канцеларија.

(2) Територијални обухват и сједишта подручних комора организују се у складу са дијелом просторног плана Републике којим се утврђују примарни регијски центри са припадајућим јединицама локалне самоуправе.

(3) Пуни назив подручне коморе састоји се од пуног назива Коморе, ријечи „Подручна комора регије“ и назива примарног регијског центра.

(4) Подручна комора може користити и скраћени назив који садржи ријечи „Подручна комора самосталних предузетника“ и назив примарног регијског центра.

(5) Канцеларије су организационе јединице Коморе које немају свој статут, већ обављају пренесене послове за које буду задужене од Коморе.

(6) Организација и дјелокруг рада, међусобна права и обавезе између Коморе и подручних комора утврђују се овим законом, статутом и одлукама скупштине Коморе.

Члан 78.

(1) Статутом подручне коморе уређују се органи, начин њиховог избора, задаци, међусобна права и обавезе чланова, унутрашња организација, територија дјеловања, изборне процедуре и друга питања од значаја за рад подручне коморе.

(2) Комора даје сагласност на статут подручне коморе.

Члан 79.

(1) Комора и подручне коморе међусобно усклађују своје програме рада и програмске активности.

(2) Подручна комора дужна је да сачини:

1) годишњи програм рада и финансијског плана пословања,

2) годишњи извјештај о раду и финансијски извјештај,

3) друге анализе и информације потребне за функционисање коморског система.

(3) Подручна комора доставља Комори документе из става 2. овог члана.

Члан 80.

(1) Задаци Коморе, у складу са овим законом, су да:

1) промовише предузетнике и предузетништво,

2) усклађује и заступа интересе чланова Коморе пред надлежним органима и организацијама Републике,

3) покреће иницијативе, даје приједлоге и мишљења надлежним органима и организацијама у вези са доношењем прописа и мјера које се тичу предузетништва, женског предузетништва и предузетника,

4) пружа услуге пословног савјетовања, стручне и савјетодавне помоћи приликом оснивања и пословања предузетника, као и да пружа консултантске услуге у складу са исказаним интересима чланова Коморе,

5) промовише производе и услуге чланова Коморе у земљи и иностранству и посредством интернета, организује наступе на сајмовима, издаје публикације, каталоге и гласила, те обавља друге промотивне активности,

б) промовише, информише, савјетује и учествује у активностима и пословима који су у вези са средњим стручним образовањем, стицањем мајсторског звања, доквалификацијом, преквалификацијом и оспособљавањем за потребе предузетничких дјелатности, старим и умјетничким занатима и домаћом радиношћу,

7) анализира тржишне услове и могућности развоја предузетништва,

8) предузима активности на пословном повезивању, усклађивању интереса, подстицању законите конкуренције и сузбијању нелојалне конкуренције, заштити добрих пословних обичаја, пословног морала и развијању пословних односа на домаћем и иностраном тржишту чланова Коморе, сарадњи са другим организацијама и коморама,

9) подстиче унапређивање квалитета производа и услуга, увођења иновација, заштите животне средине, заштите на раду, заштите потрошача, промовисање енергетске ефикасности, грађанске енергије и употребе обновљивих извора енергије,

10) развија информациони систем и пословно информисање, те информише чланство о стручним, пословним и технолошким питањима и новостима из дјелокурга рада,

11) доставља информације по захтјеву надлежног министарства,

12) предузима активности на заштити и унапређивању занатских дјелатности, старих и умјетничких заната и домаће радиности,

13) подстиче, помаже, координише и врши надзор над радом и испуњавањем законом и статутом прописаних задатака подручних комора и канцеларија,

14) води евиденцију о подручним коморама и канцеларијама,

15) води регистар предузетника који могу обављати практичну обуку полазника образовања одраслих,

16) врши јавна овлашћења која су повјерена Комори овим законом и другим законима,

17) издаје потврде о производима својих чланова, а које нису прописане другим прописом,

18) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

(2) О вршењу јавних овлашћења Комора подноси извјештај одговарајућем министарству у складу са повјереним овлашћењима.

Члан 81.

(1) Статутом Коморе, између осталог, уређују се:

1) задаци и начин њиховог извршавања,

2) састав, дјелокруг рада, начин одлучивања, поступак избора и разрјешења органа и тијела Коморе,

3) права, обавезе и одговорност чланова, као и начин остваривања интереса чланова,

4) организација рада и јавност рада,

5) територијална организација рада,

6) начин оснивања, територија дјеловања и задаци подручних комора, као и начин надзора над њиховим радом и извјештавање,

7) сарадња са другим органима и организацијама у Републици,

8) сарадња са коморама у земљи и иностранству, као и са међународним организацијама,

9) поступак доношења општих аката,

- 10) начин финансирања,
- 11) организација, састав и начин избора суда части,
- 12) друга питања од значаја за рад Коморе.

(2) Статут Коморе не може садржавати одредбе које нису у складу са задацима Коморе прописаним овим законом или су у супротности са другим прописима.

(3) Статут Коморе објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“.

(4) Осим статута, Комора има и друга општа акта којима се уређује начин рада стручне службе, организација и систематизација радних мјеста, врсте и висине накнада чланова управног одбора Коморе, висина путних трошкова за запослене у Комори, услуге намијењене члановима које се финансирају из чланарине и друга питања.

(5) Поступак набавке робе, услуга и радова врши се у складу са законом којим се уређује поступак јавних набавки.

(6) С циљем испуњења начела јавности рада, на интернет страници Коморе јавно се објављују слjedeћи акти:

1) годишњи програм рада и финансијски план пословања Коморе и подручних комора,

2) годишњи извјештај о раду и финансијски извјештај Коморе и подручних комора,

4) иницијативе према надлежним органима и организацијама у вези са доношењем прописа и мјера које се тичу предузетништва, женског предузетништва и предузетника,

5) општи акти из става 4. овог члана,

6) анализе и информације од интереса за чланове Коморе.

(7) Поред аката из става 6. овог члана, на интернет страници Коморе обавезно се објављује и следеће:

1) чланови скупштине Коморе,

2) чланови управног одбора,

3) подаци о подручним коморама и канцеларијама,

4) чланови органа подручних комора,

5) закључци са одржаних састанака скупштине и управног одбора Коморе.

Члан 82.

(1) Органи Коморе су скупштина, управни одбор и директор.

(2) При избору чланова за скупштину и управни одбор Коморе уважаваће се струковна, територијална и полна структура чланова Коморе.

(3) Мандат члановима органа Коморе из става 1. овог члана траје четири године, са могућношћу поновног именовања на још један мандатни период.

(4) Изабрани члан органа Коморе може обављати само једну дужност у органима Коморе.

(5) Право избора и обављања дужности члана скупштине и управног одбора има искључиво предузетник који послује у складу са правилом из члана 72. став 2. овог закона.

(6) Директор Коморе бира се посредством јавног конкурса.

Члан 83.

(1) Скупштина Коморе је највиши представнички орган, а чине је, у складу са статутом, изабрани представници подручних комора.

(2) Надлежности скупштине из става 1. овог члана су:

- 1) доноси статут и пословник о раду,
 - 2) доноси општа акта, осим акта о систематизацији радних мјеста, који доноси директор,
 - 3) утврђује ставове и даје смјернице за рад органа и тијела Коморе,
 - 4) усваја годишњи програм рада, финансијски план пословања, годишњи извјештај о раду, финансијски извјештај и извјештај независног ревизора,
 - 5) доноси етички кодекс,
 - 6) бира и разрјешава чланове управног одбора и директора,
 - 7) одлучује о расписивању и спровођењу избора за органе Коморе,
 - 8) бира и разрјешава чланове суда части,
 - 9) одлучује о стицању и продаји непокретне имовине, задуживању и оптерећењу непокретне имовине,
 - 10) бира независног ревизора за контролу материјално-финансијског пословања и финансијских извјештаја,
 - 11) одлучује о сарадњи са коморама у земљи и иностранству, као и са међународним организацијама,
 - 12) обавља и друге послове предвиђене овим законом и статутом Коморе.
- (3) Редовна скупштина одржава се најмање једном годишње на основу одлуке управног одбора.

(4) Управни одбор сазива ванредну скупштину на основу писаног захтјева већине чланова скупштине, односно на основу писаног захтјева најмање двије хиљаде предузетника који послују у складу са правилом из члана 72. став 2. овог закона.

Члан 84.

(1) Управни одбор Коморе обавља сљедеће послове:

- 1) спроводи одлуке скупштине,
- 2) прати извршавање обавеза директора Коморе,
- 3) одлучује о расподјели средстава Коморе,
- 4) утврђује приједлоге појединачних и општих аката за скупштину,
- 5) утврђује приједлог годишњег програма рада, финансијског плана пословања, годишњег извјештаја о раду и финансијског извјештаја,
- 6) доноси пословник о свом раду и друга општа акта утврђена статутом,
- 7) обавља друге послове у складу са законом и статутом.

(2) Управни одбор Коморе има седам чланова, одлучује у сједницама и за свој рад одговара скупштини Коморе.

(3) Сједнице управног одбора сазива предсједник или већина чланова управног одбора.

Члан 85.

(1) Директор Коморе обавља сљедеће послове:

- 1) представља и заступа Комору,

- 2) одговоран је за законитост рада Коморе,
 - 3) спроводи пословну политику Коморе, одлуке скупштине и управног одбора,
 - 4) прати реализацију годишњег програма рада и финансијског плана пословања,
 - 5) извјештава управни одбор и скупштину о пословању Коморе,
 - 6) припрема годишњи програма рада, финансијски план пословања, годишњи извјештај о раду и финансијски извјештај,
 - 7) доноси акт о систематизацији радних мјеста,
 - 8) друге послове утврђене законом и статутом.
- (2) Стручне, административно-техничке, савјетодавне и друге послове Коморе обавља стручна служба Коморе, а њеним радом руководи директор.

Члан 86.

- (1) При Комори успоставља се суд части, који је независан у свом раду.
- (2) Суд части води поступке и одлучује о повредама пословних обичаја и неизвршавању обавеза чланова и одлука органа Коморе.

Члан 87.

- (1) Средства за финансирање Коморе и организационих јединица Коморе обезбјеђују се из чланарине, прихода од накнада за услуге које пружа Комора и других извора.
- (2) Скупштина Коморе одлуком утврђује висину годишње чланарине, начин обрачуна, међусобну расподелу између Коморе и подручних комора, рокове, начин и жиро рачун Коморе за уплату чланарине.
- (3) Предузетник је дужан да плаћа годишњу чланарину у Комори.
- (4) Висина годишње чланарине у Комори не може бити већа од 2,5% од износа просјечне нето плате у Републици у мјесецу децембру из претходне календарске године, а према подацима Републичког завода за статистику Републике.
- (5) Одлука скупштине из става 2. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“.
- (6) Средства прикупљена од наплаћене чланарине користе се за финансирање рада и програмских задатака.
- (7) Средства прикупљена од наплаћене чланарине на територији подручне коморе дијеле се у износу од најмање 60% за Комору и 40% за ту подручну комору.
- (8) Средства прикупљена од наплаћене чланарине на територији на којој не дјелује подручна комора припадају Комори.

ГЛАВА V НАДЗОР

Члан 88.

- (1) Управни надзор над примјеном овог закона и прописа донесених на основу њега врши Министарство.
- (2) Инспекцијски надзор над примјеном одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега врши Републичка управа за инспекцијске послове,

посредством надлежних републичких инспектора и инспектора у јединицама локалне самоуправе.

(3) Надзор над спровођењем овог закона и прописа донесених на основу њега врши и надлежна комунална полиција у складу са својим надлежностима.

Члан 89.

У вршењу инспекцијског надзора, надлежни инспектор, осим општих овлашћења утврђених прописом којим се уређује рад инспекција, има право и дужност да провјерава да ли:

- 1) на основу регистроване претежне дјелатности предузетник остварује највећи приход,
- 2) предузетник обавља дјелатност у одговарајућем простору,
- 3) је предузетник регистрован за обављање дјелатности,
- 4) предузетнику у току пословања и у његовом присуству помажу искључиво лица која имају право на пружање такве помоћи у складу са овим законом,
- 5) се предузетник придржава прописаног радног времена,
- 6) предузетник испуњава услове у вези са врстама занимања из овог закона и потребном регистрацијом у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса,
- 7) се предузетник придржава услова за вријеме пословања из овог закона,
- 8) се предузетник придржава обавеза у вези са испуњавањем посебних услова за пословање, употребном дозволом, сједиштем, пословним именом, пословођом, издвојеном јединицом, привременим престанком, као и других дужности из овог закона.

Члан 90.

(1) Ако се у вршењу инспекцијског надзора над примјеном одредаба овог закона или прописа донесених за његово спровођење утврди да закон, односно пропис није примијењен или је неправилно примијењен, односно да предузетник није поступио по обавезама из овог закона, поред општих овлашћења прописаних законом којим се уређује област инспекција у Републици, надлежни инспектор дужан је да донесе рјешење којим се налаже отклањање утврђених неправилности и да одреди рок за њихово отклањање.

(2) Ако се недостаци из става 1. овог члана не отклоне у остављеном року, надлежни инспектор издаје прекршајни налог којим предузетнику изриче минималну казну за учињени прекршај у складу са овим законом, те новим рјешењем одређује нови рок у којем је предузетник дужан отклонити утврђене недостатке.

(3) У случају да предузетник не отклони недостатке у новом року из става 2. овог члана, надлежни инспектор поново издаје прекршајни налог предузетнику и изриче му мјеру забране обављања дјелатности и забрањује употребу уређаја и опреме коју је предузетник користио у пословању.

(4) Изузетно од става 1. овог члана, у случају повреде санитарних, здравствених и техничких услова због којих могу настати теже посљедице по здравље и живот људи, надлежни инспектор изриче мјеру забране обављања дјелатности док се утврђени недостаци не отклоне.

Члан 91.

(1) Ако физичко лице није регистровано за обављање дјелатности, инспектор овлашћен посебним законом којим се уређује рад инспекције у вршењу инспекцијског надзора овлашћен је и дужан да изрекне мјеру забране обављања дјелатности до регистрације код надлежног регистрационог органа.

(2) Ако предузетник обавља дјелатност без одобрења, сагласности или другог акта надлежног органа, надлежни инспектор изриче мјеру забране обављања те дјелатности до прибављања потребног акта и забрањује употребу уређаја и опреме коју је предузетник користио за обављање те дјелатности.

ГЛАВА VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 92.

Новчаном казном од 3.000 КМ до 9.000 КМ казниће се за прекршај:

1) физичко лице ако обавља дјелатност без регистрације код надлежног регистрационог органа и рјешења о регистрацији (члан 10. став 1),

2) физичко лице или предузетник који у захтјеву и приложеним документима уз захтјев наведе неистинит податак или достави лажни документ (члан 37. став 1).

Члан 93.

(1) Новчаном казном од 2.000 КМ до 6.000 КМ казниће се за прекршај предузетник ако:

1) региструје допунско занимање, а није у радном односу код другог послодавца са пуним радним временом (члан 17. став 3),

2) допунско занимање не обавља искључиво личним радом (члан 17. став 3),

3) допунско занимање обавља дуже од половине седмичног пуног радног времена (члан 17. став 3),

4) региструје додатно занимање и не заснује радни однос са најмање једним радником (члан 17. став 5),

5) не изврши промјену пословног имена у року од 30 дана од правноснажности пресуде којом се налаже промјена пословног имена (члан 24. став 4),

6) обавља дјелатност за вријеме привременог престанка обављања предузетничке дјелатности (члан 58. став 2),

7) не усклади своје пословање (члан 99).

(2) За прекршај из става 1. т. 1), 4), 5), 6) и 7) овог члана казниће се и пословођа, новчаном казном од 1.500 КМ до 4.500 КМ.

Члан 94.

(1) Новчаном казном од 1.500 КМ до 4.500 КМ казниће се за прекршај предузетник ако:

1) не промијени претежну дјелатност у случају када у двије узастопне фискалне године оствари највећи приход по основу исте дјелатности која није његова претежна дјелатност (члан 5. став 5),

2) у стамбеном простору или без пословног простора обавља дјелатности које се обавезно обављају у пословном простору (члан 6. став 5),

3) обавља дјелатност изван временског интервала периодичног рада за који је регистрован (члан 15. став 6),

4) региструје основно занимање, а у радном је односу на пуно радно вријеме (члан 17. став 1),

5) не региструје промјену сједишта у року од осам дана од дана почетка пословања на новој адреси (члан 19. став 2),

6) не послује и не наступа у правном промету под пословним именом које је уписано у регистар предузетника (члан 21. став 1),

7) не пријави промјену пословног имена (члан 22. став 1),

8) не истакне пословно име на улазу у објект у сједишту и издвојеној јединици, односно на улазу у стамбени објект, ако дјелатност обавља у стамбеном простору (члан 22. став 2),

9) у случају обављања дјелатности изван сједишта, односно обављања дјелатности без пословног простора не истакне пословно име на начин који је видљив и разумљив за сва лица на локацији гдје такву дјелатност обавља (члан 22. став 3),

10) не региструје именовање пословође код надлежног регистрационог органа (члан 29. став 4),

11) не региструје отварање или пословне промјене или престанак рада издвојене јединице (члан 30. став 4),

12) не посједује рјешење о регистрацији у простору у којем обавља предузетничку дјелатност (члан 31. тачка 1),

13) не почне са обављањем дјелатности најкасније у року од 30 дана од дана достављања рјешења о регистрацији (члан 31. тачка 2),

14) не изда нота рачун, ако није обвезник евиденције промета преко фискалне касе (члан 31. тачка 5),

15) не региструје промјене података који су од значаја за правни промет у складу са овим законом (члан 31. тачка 6),

16) не региструје престанак обављања дјелатности (члан 31. тачка 7),

17) не региструје привремени престанак обављања дјелатности (члан 58. став 1),

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и пословођа, новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ.

Члан 95.

(1) Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ казниће се за прекршај предузетник ако:

1) предузетнику без његовог присуства или без заснованог радног односа помажу у пословању лица која нису чланови породичног домаћинства (члан 12. став 3. тачка 1),

2) предузетнику који има звање традиционалног занатлије без његовог присуства или без заснованог радног односа, а током израде традиционалних занатских производа, као и у другим пословима који су у вези са тим производима, помажу лица која нису чланови породичног домаћинства (члан 12. став 3. тачка 2),

3) чланови породичног домаћинства не испуњавају одговарајуће здравствене услове, а који зависе од дјелатности коју предузетник обавља (члан 12. став 4).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и пословођа, новчаном казном од 200 КМ до 600 КМ.

Члан 96.

(1) Новчаном казном од 400 КМ казниће се предузетник ако не уплати годишњи износ чланарине Комори (члан 87. став 3).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и пословођа, новчаном казном од 100 КМ.

(3) Комора подноси захтјев за покретање прекршајног поступка у случају из става 1. овог члана.

Члан 97.

(1) Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ казниће се за прекршај одговорно лице у надлежном регистрационом органу ако:

1) у року од осам дана од дана доношења рјешења о стицању статуса старог заната, умјетничког заната и домаће радности не достави Министарству то рјешење у електронској и писаној форми, као и остале документе на основу којих је вођен поступак за стицање тог статуса (члан 8. став 5),

2) у поступку регистрације предузетника не унесе у рјешење о регистрацији све обавезне елементе пословног имена (члан 21. став 9),

3) не користи јединствену електронску апликацију у поступку регистрације предузетника за унос, преглед података, докумената и израду аката (члан 39. став 2),

4) не обезбиједи или не одржава рачунарску опрему или приступ интернету, који су потребни за коришћење јединствене електронске апликације (члан 40. став 1),

5) не обавијести надлежни инспекцијски орган да предузетник не испуњава услове из члана 17. ст. 1, 3. и 5. овог закона (члан 55. став 2),

6) не користи јединствену електронску апликацију за вођење регистра предузетника у електронском облику (члан 71. став 2),

7) не изда извод или увјерење или потврду о подацима из регистра предузетника по захтјеву заинтересованог физичког или правног лица или органа (члан 72. став 3),

8) на својој интернет страници у форми извјештаја не објави преглед основаних и одјављених предузетника на мјесечном нивоу у текућој календарској години (члан 72. став 7).

(2) Новчаном казном од 500 КМ до 1.500 КМ казниће се службеник регистрационог органа који током рада у јединственој електронској апликацији не поступа у складу са прописима којима се уређују електронски потпис и електронски документ (члан 40. став 4).

ГЛАВА VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 98.

(1) Предузетник који је регистрован за заједничко обављање дјелатности наставља са пословањем до:

1) промјене начина обављања дјелатности из заједничког у самостално обављање (иступање ортака),

2) преноса обављања дјелатности на једно лице,

3) престанка обављања дјелатности.

(2) Након ступања на снагу овог закона, предузетнику који је регистрован за заједничко обављање дјелатности не могу приступати нови ортаци.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, у случају смрти једног од ортака, заједничком обављању дјелатности може приступити члан породичног домаћинства или насљедник у складу са чл. од 67. до 70. овог закона.

Члан 99.

(1) Физичко лице које се два или више пута регистровало као предузетник дужно је да своје пословање усклади на начин да има једну регистрацију у форми предузетника са једним сједиштем и једном или више издвојених јединица.

(2) Усклађивање из става 1. овог члана предузетник је дужан извршити у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

(3) У случају из члана 10. став 3. овог закона предузетник нема обавезу усклађивања пословања на начин да има једну регистрацију у форми предузетника.

Члан 100.

За предузетнике који имају статус старог и умјетничког заната и домаће радиности, надлежни регистрациони орган и Министарство по службеној дужности издају сертификат традиционалног занатског производа, те звање и сертификат традиционалног занатлије.

Члан 101.

(1) Предузетник је дужан да у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона упише у регистар предузетника своју електронску пошту.

(2) Предузетник може обавити упис електронске поште у регистар предузетника у складу са чланом 20. став 2. или чланом 36. став 2. овог закона.

Члан 102.

Комора, удружења и подручне коморе који су основани по раније важећим прописима дужни су да ускладе своју организацију и рад у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 103.

Поступци започети по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по тим прописима.

Члан 104.

(1) Министар, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, доноси следеће подзаконске акте:

- 1) Правилник о дјелатностима које се могу обављати у стамбеном простору или без пословног простора (члан 6. став 4),
- 2) Правилник о занатским дјелатностима (члан 7. став 3),
- 3) Правилник о традиционалним занатским производима и занатлијама (члан 9. став 5),
- 4) Правилник о периодичним дјелатностима (члан 15. став 5),
- 5) Правилник о захтјеву за регистрацију предузетника (члан 35. став 2),
- 6) Правилник о поступку електронске регистрације предузетника (члан 50. став 5),
- 7) Правилник о Регистру предузетника (члан 71. став 5).

(2) АПИФ, уз сагласност министра, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона доноси Правилник о Централном регистру предузетника (члан 74. став 9).

Члан 105.

До доношења подзаконских аката на основу овог закона примјењују се подзаконски акти донесени на основу Закона о занатско-предузетничкој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 и 84/19), ако са њим нису у супротности.

Члан 106.

(1) Поступак електронске регистрације и електронска провјера испуњености услова из члана 32. став 1. овог закона, по службеној дужности, почиње када се стекну технички и други услови за њихово спровођење.

(2) Влада доноси одлуку о испуњености техничких услова који се односе на почетак поступка електронске регистрације пословних субјеката, предузетника и електронску провјеру испуњености услова из члана 32. став 1. овог закона.

Члан 107.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о занатско-предузетничкој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 и 84/19).

Члан 108.

Овај закон објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“, а ступа на снагу 1. јануара 2025. године.

Број:
Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Ненад Стевандић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ НАЦРТА ЗАКОНА О САМОСТАЛНИМ ПРЕДУЗЕТНИЦИМА

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у Амандману XXXII на члан 68 т. 6. и 8. Устава Републике Српске, према којима Република Српска, између осталог, уређује и обезбјеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, правни положај предузећа и других организација, њихових удружења и комора, основне циљеве и правце привредног развоја, као и у члану 70. став 2. Устава Републике Српске, којим је утврђено да Народна скупштина Републике Српске доноси законе, друге прописе и опште акте.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство, број: 22.03-020-249/24 од 7. фебруара 2024. године, уставни основ за доношење овог закона садржан је у Амандману XXXII на члан 68. т. 6. и 8. Устава Републике Српске, према којима Република, између осталог, уређује и обезбјеђује својинске и облигационе односе, заштиту свих облика својине, правни положај предузећа и других организација, основне циљеве и правце привредног и технолошког развоја, као и политику и мјере за усмјеравање развоја. Такође, према члану 70. Устава Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

Ова материја до сада је била уређена Законом о занатско-предузетничкој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 и 84/19). Међутим, у примјени наведеног закона указала се потреба за његовом допуном, прецизнијим уређењем појединих чланова Закона, као и увођењем нових рјешења. Имајући у виду све претходне измјене и допуне наведеног закона, обрађивач је, у складу са чланом 59. став 1. Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14), приступио изради новог закона.

Овим законом уређују се пословна обиљежја и регистрација пословања самосталних предузетника, оспособљавање за стицање мајсторског звања, организовање самосталних предузетника и вођење регистра самосталних предузетника, с циљем унапређивања развоја и пословања самосталних предузетника, као и заштите старих и умјетничких заната и домаће радиности.

Предузетничка дјелатност је свака привредна дјелатност утврђена класификацијом дјелатности коју предузетник обавља производњом, прометом и пружањем услуга на тржишту, ради стицања добити, а за чије обављање није потребна друга форма организовања. Предузетник је физичко лице регистровано у регистру предузетника за обављање предузетничке дјелатности ради стицања добити у своје име и за свој рачун.

Најзначајније разлике овог нацрта у односу на Закон који је на снази огледа се у сљедећим рјешењима.

Умјесто статуса старих заната, умјетнички занат и домаће радиности, који су коришћени у важећем закону, уводе се традиционални занатски производ и традиционални занатлија. Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове

привреде води поступак за додјелу сертификата традиционалног занатског производа, а Министарство привреде и предузетништва додјељује физичком лицу звање традиционалног занатлије на основу сертификата за традиционални занатски производ који је издат на име тог физичког лица. Министарство води регистар традиционалних занатлија и сертификованих традиционалних занатских производа.

Прецизирано је да се физичко лице може једном регистровати као предузетник и отворити више издвојених јединица, осим у случају када у оквиру једног регистрованог пословања обавља дјелатност која се према посебном пропису обавља као искључива дјелатност.

Јасније је разрађена примјена прописа из области радних односа на област предузетништва, регистрација предузетника у виду основног занимања, те је уведена новина да предузетницима помоћ у пословању могу пружати чланови породичног домаћинства старости од 15 до 18 година, односно чланови породичног домаћинства који су корисници пензије.

У оквиру института привременог престанка обављања дјелатности уводи се могућност привремене одјаве пословања једне или више издвојених јединица, док у сједишту предузетник наставља са пословањем.

Овим нацртом уведен је институт промјене власника пословања у оквиру кога се обављање дјелатности преноси са лица које је регистровано у својству предузетника на друго физичко лице предузетника стицаоца. Ради постизања правне сигурности прописано је да предузетник и предузетник стицалац закључе нотарски обрађен уговор, а којим је обавезно обухваћена и имовина, потраживања и дуговања предузетника која су настала у току пословања.

Прецизније је уређен институт наставка обављања дјелатности након смрти предузетника. Предложеним рјешењима прописан је трајни наставак обављања дјелатности, ако наследици за то покажу интерес, као и правне посљедице наставака обављања дјелатности. Лица која улазе у круг наследника достављају изјаву о наставку обављања дјелатности.

Поред наведеног, прецизније је уређен поступак регистрације предузетника код надлежног органа, са посебним акцентом на регистрацију електронским путем, те је настављена изградња коморског система предузетника и унапређена улога Коморе самосталних предузетника у заступању интереса предузетника.

У складу са Смјерницама за консултације у изради прописа и других општих аката („Службени гласник Републике Српске“, број 86/22), обрађивач је овај закон објавио на интернет страници Министарства, те извршио консултације са релевантним субјектима из ове области.

Обрађивачу су дате одређене сугестије које су се односиле на усклађивање Закона са правним системом Републике, као и на побољшање, односно прецизирање формулација текста Закона, те његово усклађивање са Правилима за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14), које је обрађивач прихватио и уградио у текст Закона.

Будући да је Републички секретаријат за законодавство утврдио да је овај нацрт усклађен са Уставом, правним системом Републике и Правилима за израду закона и других прописа Републике Српске, мишљења смо да се Нацрт закона о самосталним предузетницима може упутити даље на разматрање.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРАВНИМ ПОРЕТКОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према Мишљењу Министарства за европске интеграције и међународну

сарадњу, број: 17.03-020-440/24 од 7. фебруара 2024. године, а након увида у прописе Европске уније и анализе одредаба Нацрта закона о самосталним предузетницима (у даљем тексту: Нацрт), установљено је да постоје извори *EU acquis* који су релевантни за предмет уређивања достављеног акта, а које је обрађивач узео у обзир приликом израде истог, због чега у Изјави о усклађености стоји оцјена „усклађено“.

Материју Нацрта, у дијелу примарних извора права ЕУ, уређује Уговор о функционисању Европске уније, Трећи дио - Политике и унутрашње дјеловање Уније, Глава IV - Слобода кретања људи, услуга и капитала, Одјељак 2. Право пословног настањивања, чл. 49-55; Одјељак 3. Услуге, чл. 56-62¹.

У дијелу секундарних извора права ЕУ, обрађивач је приликом израде Нацрта имао у виду захтјева Директиве 2006/123/ЕС Европског парламента и Савјета од 12. децембра 2006. године о услугама на унутрашњем тржишту².

С тим у вези, вршено је усклађивање са одредбама члана 5. Директиве, које се односе на административно поједностављење. Према овим одредбама, државе чланице су обавезне испитивати поступке и формалности који се користе за приступ услужној дјелатности, те их поједностављивати уколико се утврди да они нису довољно једноставни и представљају препреку приступу овим дјелатностима. Обрађивач је наведене одредбе преузео чл. 35, 39, 43. и 46. Нацрта, којима је прописана процедура покретања и вођења поступка регистрације предузетника. Поједностављење овог поступка се очитује, између осталог, и у смањеном броју докумената које је подносилац обавезан приложити. Један дио докумената регистрациони орган добија увидом у електронске евиденције које се воде код надлежних институција. На овај начин смањени су трошкови и вријеме за подношење захтјева за регистрацију предузетника.

Поступак регистрације врши се путем јединствене електронске апликације која представља програмско рјешење за регистрацију предузетника и дио је Јединственог информационог система за регистрацију пословних субјеката у Републици Српској. Будући да је основни услов за спровођење поступка електронске регистрације предузетника да странка посједује метод аутентификације и електронског потписивања, доношење овог нацрта допринијеће спровођењу прописа којима се уређује електронски потпис и електронски документ, а истима је вршена дјелимична транспозиција одредаба Регулative (ЕУ) 910/2014 Европског парламента и Савјета од 23. јула 2014. године о електронској идентификацији и услугама повјерења за електронске трансакције на унутрашњем тржишту и стављању ван снаге Директиве 1999/93/ЕС³.

Детаљан преглед усклађености Нацрта са Директивом 2006/123/ЕС садржан је у упоредном приказу усклађености, уз напомену да је ова директива првенствено предмет транспонована путем домаћег закона о услугама. Одредбе које су узете у обзир приликом израде Нацрта пренесене су у цијелости 2013. године Законом о услугама. Такође, доношење овог нацрта допринијеће и испуњавању обавеза

¹ *Treaty on the functioning of the European Union, Part Three: Policies and Internal Actions of the Union, Title IV: Free Movement of Persons, Services and Capital, Chapter 2 – Right of establishment, Articles 49-55; Chapter 3 – Services, Articles 56-62.*

² *Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market.*

³ *Regulation (EU) No 910/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC.*

садржаних у чл. 50-59. ССП⁴ које се односе на сарадњу уговорних страна у области пословног настањивања и пружања услуга.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законом о занатско-предузетничкој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 и 84/19) уређена је област регистрације пословања у форми самосталног предузетника, основне карактеристике ове привредне форме, као и начин функционисања коморског система предузетника у Републици Српској.

Према законодавству Републике Српске, предузетници уз привредна друштва представљају једину форму која се оснива за пословање с циљем стицања добити.

Текст важећег закона имао је више измјена и допуна, којима је интервенисано у половини чланова основног текста закона. Из тог разлога, а у складу са чланом 59. став 1. Правила за израду закона и других прописа („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14), за нормирање свих предложених новина потребно је приступити изради новог закона.

Слиједом изнесеног, разлог за доношење овог закона је побољшати и унаприједити квалитет рјешења из важећег закона, отклонити уочене недостатке у његовој вишегодишњој примјени, те прописати нека нова рјешења као слиједи:

– увођење могућности за пренос обављања дјелатности са једног на друго лице, рјешавање питања привременог и трајног наставка обављања дјелатности након смрти предузетника,

– јачање коморског система предузетника и унапређење улоге Коморе самосталних предузетника у заступању интереса предузетника,

– прецизирање која се лица могу регистровати као предузетници у виду основног занимања,

– дефинисање да се једно лице може једном регистровати као предузетник,

– увођење појмова традиционални занатски производ и традиционални занатлија,

– увођење могућности да се и издвојене јединице могу регистровати за периодично пословање,

– увођење могућности за периодично пословање, а што представља повећање трајања сезонског пословања са шест на девет мјесеци,

– увођење могућности да свим предузетницима помоћ у пословању могу пружати чланови породичног домаћинства који имају од 15 до 18 година, односно чланови породичног домаћинства који су корисници пензије,

– прописивање права за предузетника да може регистровати привремени престанак издвојене јединице док у сједишту наставља са пословањем.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Члан 1. одређује предмет и област односа који се уређују овим законом.

Чланом 2. утврђен је циљ Закона, који се односи на развој и унапређивање пословања предузетника, заштиту старих и умјетничких заната и домаће радности.

Чланом 3. прописују се начела приоритета, једнообразности захтјева, формалности, јавности и доступности, временског настанка и једнакости.

⁴ Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица с једне стране, и Босне и Херцеговине с друге стране („Службени гласник БиХ – Међународни уговори“, број 10/08).

Прописивањем ових начела и њихових дефиниција изражавају се одређене на којима се заснива поступак регистрације предузетника.

Чланом 4. прописује се значење појмова који се користе за потребе овог закона и одређује да употреба граматичких израза за означавање мушког или женског рода подразумијева оба пола, а ради усклађивања овог закона са одредбама Закона о равноправности полова у БиХ („Службени гласник БиХ“, број 32/10).

Чланом 5. прописују се правила у вези са предузетничким дјелатностима, а која се односе на број дјелатности које предузетник може обављати и начин њиховог одређивања, метод за утврђивање претежне дјелатности и право на спољнотрговинско пословање.

У овом закону задржавају се правила да предузетник може обављати више дјелатности, како на унутрашњем тржишту тако и у спољнотрговинском пословању. Као и у важећем закону, у овом члану предлаже се да се предузетничке дјелатности одређују према разредима дјелатности из Уредбе о класификацији дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 8/14).

За разлику од важећег законског рјешења прецизира се да је предузетник дужан да промијени претежну дјелатност у случају када у двије узастопне фискалне године оствари највећи приход по основу исте дјелатности која није његова претежна дјелатност. Разлог за предложено рјешење је чињеница да предузетници ријетко усклађују претежну дјелатност, што отежава статистичко праћење пословања предузетника.

Чланом 6. прописују се мјеста за обављање предузетничке дјелатности. Према овом члану, предузетник по правилу обавља дјелатност у пословном простору.

Ипак, због чињенице да се одређени број дјелатности, због своје природе и начина обављања, може вршити на отвореном простору или код наручиоца посла или у стамбеном простору, овим чланом прописује се да предузетник може пословати и без пословног простора или у стамбеном простору. У складу с тим, предвиђа се доношење подзаконског акта којим ће се, а на основу мишљења надлежних министарстава и Коморе самосталних предузетника Републике Српске, уредити услови и листа дјелатности које се могу обављати у стамбеном простору или без пословног простора.

Чланом 7. прописују се дефиниције занатске производње, занатских услуга и мајсторског звања. Стицање наведеног звања подразумијева стручно усавршавање и даљи напредак у занатском занимању, а у складу са прописима из области образовања одраслих. Поред тога, стицањем мајсторског звања истиче се и квалитет рада занатлије, као и његов професионалан, стручан и одговоран однос према својим клијентима. У складу с тим, стицање мајсторског звања представља и компаративну предност на тржишту у односу на занатлије које немају ово звање. За разлику од важећег законског рјешења, занатлија стиче мајсторско звање полагањем мајсторског испита у складу са прописима из области образовања одраслих, којима се уређује доношење програма, начин и услови за полагање мајсторског испита. Промјена концепта стицања мајсторског звања предлаже се јер се постојећи начин, који је предвиђао кључну улогу Коморе у изради програма и спровођењу мајсторских испита, није спроводио у пракси због недовољних капацитета Коморе.

Уједно, овим чланом утврђује се обавеза за министра привреде и предузетништва да донесе пропис којим се уређују дјелатности које се сматрају занатском производњом и занатским услугама.

Чл. 8. и 9. дефинише се значење појмова традиционални занатски производ и традиционални занатлија. Ови појмови представљају замјену за термине стари занат, умјетнички занат и домаћа радиност, који су коришћени у важећем закону. Ова замјена

се предузима с циљем дефинисања јединствених појмова који се односе на производе који чувају културно наслеђе и традицију и физичка лица која израђују те производе. У важећем законском рјешењу концепт се заснивао на додјели статуса старог заната, умјетничког заната и домаће радиности физичком лицу који обавља дјелатност у форми предузетника. Међутим, наведени концепт није било могуће примијенити и на удружења и друге организације које су тражиле да се и њима омогући стицање статуса старог заната, умјетничког заната и домаће радиности. С циљем да се препознају и промовишу сва лица која се баве очувањем културног наслеђа, без обзира на форму у којој послују, предложена је промјена концепта.

На тај начин, наведеном замјеном успоставља се могућност да сва физичка лица која израђују наведене производе могу стећи звање традиционалног занатлије, чиме се стицање тог звања не ограничава само на предузетнике. Сходно томе, овим члановима успостављају се два поступка сертификавања, и то: традиционалних занатских производа и традиционалних занатлија. У складу с тим, са овим законским рјешењем стварају се претпоставке да се подрже сви субјекти који ангажују лица са звањем традиционалног занатлије, а без обзира на форму у којој послују.

Такође, овим чланом уводи се још једна новина, а која се односи на прописивање да Министарство привреде и предузетништва води регистар сертификованих традиционалних занатлија и сертификованих традиционалних занатских производа.

Чланом 10. истиче се обавеза физичког лица да се обавезно региструје код надлежног регистрационог органа прије почетка обављања предузетничке дјелатности.

У односу на важеће законско рјешење прецизира се да се физичко лице може једном регистровати као предузетник и отворити више издвојених јединица. Разлог за ово законско рјешење заснива се на природи привредне форме предузетника. Наиме, предузетник је физичко лице које се региструје за обављање дјелатности с циљем стицања добити. У складу с тим, јасно је да је између ове привредне форме и њеног оснивача присутна потпуна повезаност, јер се ради о истом лицу. Сходно томе, све активности које предузетник учини приликом обављања дјелатности персоналног су карактера и не може се извршити њихово одвајање од саме личности предузетника.

Имајући у виду изнесену природу предузетника, као и чињеницу да се регистрацијом пословања у овој привредној форми не стиче посебан правни субјективитет, потребно је установити јасно правило да се физичко лице може једном регистровати као предузетник.

Истовремено, утврђује се и изузетак од овог правила у случају када физичко лице обавља или намјерава да обавља дјелатност која се према посебном пропису мора обављати као искључива и једина дјелатност.

Примјер за наведени случај је члан 4. став 4. Закона о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број 47/14), који прописује да предузетник дјелатност заступања у осигурању обавља као искључиву дјелатност. Из садржаја цитиране норме очито је да посебан закон ограничава број дјелатности које има право да обавља предузетник регистрован за услуге заступања у осигурању. Због рјешења посебног закона, наведени предузетник у оквиру свог пословања не може обављати ниједну другу дјелатност истовремено са пружањем услуга заступања у осигурању.

Слиједом наведеног, изнесени изузетак има за циљ да ријешити рестриктиван приступ посебних прописа у вези са бројем дјелатности које предузетник може да обавља. У складу с тим и без обзира на ограничења која се утврде у посебним прописима у вези са бројем дјелатности које предузетник може обављати, са

примјеном изнесеног изузетка физичко лице моћи се се још једном регистровати као предузетник и несметано обављати све дјелатности у оквиру свог пословања.

Поред тога, овом одредбом наглашава се да упис у регистар предузетника има конститутивно дејство у смислу настанка новог привредног субјекта и права на отпочињање пословања у овој привредној форми. Без регистрације оснивања предузетника код надлежног органа јединице локалне самоуправе, физичко лице нема могућност да легално обавља послове с циљем стицања добити у овој привредној форми.

Такође, овим чланом наглашава се и да је прије регистрације за пословање у форми предузетника потребно провјерити рјешења посебних прописа у вези са обављањем предузетничке дјелатности. Ова провјера заснива се на два разлога. Први разлог односи се на утврђивање да ли је у поступку регистрације потребно испунити и посебне услове, ако су ти услови утврђени посебним прописом. Други разлог у вези је са односом радно-правног или другог статуса физичког лица које намјерава да се региструје као предузетник и рјешењима посебних прописа која се примјењују на то лице у погледу поменутих статуса. Примјера ради, члан 44. став 2. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16), између осталог, прописује да се службеник не може бавити предузетничком дјелатношћу. Према томе, лице које је запослено у јединици локалне самоуправе, прије него што поднесе захтјев за регистрацију, треба бити упознато да због свог радно-правног статуса нема право на пословање у форми предузетника.

Чланом 11. упућује се предузетник и наглашавају његове дужности да у току пословања испуњава услове који су утврђени у посебним прописима у вези са опремом, простором, кадровима, техничким, санитарним и другим условима за обављање дјелатности.

Члан 12. прописује обавезну примјену прописа из области радних односа код ангажовања радника. Ипак, овим чланом предлажу се и два изузетка од примјене прописа из области радних односа, у смислу да предузетнику у његовом присуству могу помагати чланови породичног домаћинства без заснивања радног односа.

Први изузетак односи се на све предузетнике и подразумева помоћ у пословању од стране чланова породичног домаћинства који имају од 15 до 18 година, као и од чланова који су корисници пензије. Овај изузетак представља новину у односу на важећи закон. Циљ ове новине је да се са једне стране подстакне развој предузетничког духа код младих, пренос пословних знања и вјештина, те стварање нове генерације предузетника. Са друге стране, корисници пензије са обављањем радних задатака имаће осјећај да и даље доприносе породичном домаћинству чији су дио.

Други изузетак у вези је са предузетницима предузетника који имају звање традиционалног занатлије. Као и у важећем закону, а ради очувања традиције и узимајући у обзир чињеницу да се ради о малом броју субјеката чијем постојању пријети одумирање, предлаже се да предузетнику који израђује традиционалне занатске производе могу помагати сви чланови породичног домаћинства.

Члан 13. уређује одговорност предузетника у вези са његовим пословањем. Према овој одредби предузетник одговора цјелокупном имовином за обавезе настале у току обављања дјелатности. Ова одговорност предузетника не престаје ни након што се предузетник обрише из регистра предузетника.

У односу на важећи закон, овим чланом, осим одговорности, нормира се и питање наплате потраживања која предузетник није наплатио прије него што је престао

са пословањем. Разлог за ово нормирање проистиче из недоумица које су се јављале у пракси, у смислу да ли предузетник који је престао са пословањем може тражити наплату потраживања која су настала за вријеме обављања дјелатности. С циљем отклањања ове недоумице, а уз примјену принципа који се користи код одговорности предузетника, аналогно се предлаже да предузетник може тражити наплату својих потраживања из пословања и након што престане са обављањем дјелатности.

Чланом 14. нормирају се правила у вези са одређивањем дужине радног времена предузетника. Основно правило је да јединица локалне самоуправе одређује почетак и завршетак радног времена предузетника, при чему се дужина радног времена утврђује према дјелатностима.

Поред тога, овим чланом прописује се и изузетак од основног правила за одређивање дужине радног времена предузетника. Овај изузетак односи се на предузетнике који обављају дјелатност путем самоуслужног аутомата, који не захтијева стално присуство радника, уз услов да се путем тог аутомата не продају алкохолна пића. Будући да рад аутомата не подразумијева присуство радника и да се аутомат ставља у погон помоћу новца који одговара цијени робе или услуге, предлаже се да предузетници који обављају дјелатност путем самоуслужног аутомата могу радити 24 часа дневно. Према томе, наведени предузетници по самом закону добијају могућност да послују 24 часа дневно и за те предузетнике јединица локалне самоуправе не може скраћивати дужину радног времена.

Такође, овим чланом обрађује се и питање одређивања дужине радног времена у ситуацији када предузетник обавља више дјелатности. За ову ситуацију неопходно је имати у виду међусобну повезаност претежне и осталих дјелатности које предузетник обавља.

Ако се друге дјелатности, на достигнутом степену привредног развоја, сматрају сродним, повезаним и упућујућим са претежном дјелатношћу, у том случају радно вријеме предузетника цјелисходно је одређивати према претежној дјелатности. Критеријум за одређивање да ли су одређене дјелатности сродне, повезане и упућујуће, потребно је да се заснива на природи и карактеристикама дјелатности, као и простору у којем се обављају ове дјелатности. Ако се више дјелатности, према својој природи и карактеристикама, могу обављати у истом простору, такве дјелатности потребно је сматрати као сродне, повезане и упућујуће.

Чланом 15. прописује се период у току године у којем предузетник може пословати. Према овом члану предузетник може пословати током цијеле године или у одређеном периоду или периодима у току године.

У односу на важећи закон, појам сезонског пословања замјењује се појмом периодичног пословања. Као и код сезонског пословања, и периодично пословање односи се на предузетнике који обављају дјелатност у једном дијелу године. Важећи закон прописује да сезонско обављање предузетничке дјелатности може трајати најдуже шест мјесеци у току једне календарске године.

У изради овог закона оцијењено је да је за предузетнике који послују само у једном дијелу године потребно повећати могућност за период њиховог пословања са шест на девет мјесеци. Повећање наведеног периода предузима се како би предузетници добили дужи период за обављање дјелатности које се по својој природи првенствено обављају у једном дијелу године, а не током цијеле године. У складу с тим, циљ повећања наведеног периода за пословање је допринијети рентабилности у раду предузетника.

Будући да се наведени период повећава са шест на девет мјесеци, било је неопходно предузети и термилошку измјену назива појма који се односи на

пословање у једном дијелу године. С обзиром на то да је могућност рада до девет мјесеци у току године изван периода трајања сезоне, предлаже се замјена појма сезонско са појмом периодично обављање дјелатности.

Регистрацијом за периодично пословање предузетник није у обавези да из године у годину пријављује и одјављује обављање дјелатности, већ му се рјешењем регистрационог органа утврђује период у току календарске године у којем послује.

Поред тога, а код периодичног пословања уводи се и опција за предузетника да може периодично да обавља дјелатност у једној или више издвојених јединица, док у сједишту послује у току цијеле године. Намјера је да се повећа флексибилност предузетника у пословању, а тиме и њихова одрживост пословања. У складу с тим, код периодичног пословања предузетник има двије опције, и то: да периодично послује у свим организационим јединицама или да периодично послује у једној или више издвојених јединица.

У вези са периодичним пословањем, овим чланом предвиђа се доношење подзаконског акта којим ће се, а на основу мишљења надлежних министарстава, уредити врсте занимања предузетника и предузетничке дјелатности које се могу обављати периодично.

Чл. 16. и 17. уређују се врсте занимања за пословање у форми предузетника. Према овим одредбама предузетник може пословати у виду основног, допунског и додатног занимања.

У односу на важеће законско рјешење, уводи се нова могућност за лица која су запослена на непуно радно вријеме. Према важећем закону, наведена лица могла су се регистровати само у виду додатног занимања. Овом одредбом предлаже се да се наведена лица могу регистровати и у виду основног занимања. На тај начин, овим лицима даје се могућност да отпочну самостално пословање и без обавезе да запосле друго лице.

Такође, овим чланом наглашава се и да се корисници пензије, студенти и сва друга пунољетна лица могу регистровати у виду основног занимања, ако нису у радном односу.

Поред тога, овом одредбом прецизира се и да предузетник који се региструје у виду додатног занимања, може и личним радом обављати дјелатности за које је регистрован. У складу с тим, одлука да ли ће предузетник који је регистрован у виду додатног занимања бити искључиво власник или и власник и радник, у домену је пословне политике самог предузетника и процјене на који начин може остварити најефикаснији резултат у пословању.

Код додатног занимања важно је навести да се предлаже рјешење које подразумијева да предузетник нема обавезу да запосли радника који испуњава услове за обављање одређене дјелатности, ако сам предузетник испуњава те услове. Ипак, утврђује се и изузетак у односу на наведени приједлог, који се односи на ситуацију када посебан пропис утврђује обавезу према којој је и радник дужан да испуњава услове за обављање одређене дјелатности. У тој ситуацији, предузетник је дужан, иако и сам испуњава услове за обављање одређене дјелатности, да запосли и радника који испуњава тражене услове за радно ангажовање.

Чл. 18. до 20. уређују се правила у вези са сједиштем предузетника. У односу на важећи закон, овим законским рјешењем даје се могућност избора предузетнику да за мјесто сједишта одреди мјесто у којем обавља дјелатност или мјесто из којег управља својим пословањем. На тај начин предузетник добија потпуну слободу избора код одређивања мјеста свог сједишта.

Такође, појашњава се и случај у вези са одређивањем сједишта у ситуацији када предузетник обавља дјелатност без пословног простора. И за ову ситуацију предузетнику се даје слобода избора и да сам одреди да ли ће му сједиште бити на адреси пребивалишта, односно боравишта, или ће се ипак одлучити за пословни простор.

Овим одредбама предлаже се и да регистрациони орган, по службеној дужности, врши промјену адресе предузетника ако је разлог за промјену одлука јединице локалне самоуправе о одређивању или измјени назива улица, тргова и дијелова насељених мјеста.

Поред тога, овим одредбама предлаже се и измјена у начину комуникације између регистрационих органа у случају када предузетник мијења сједиште са територије једне локалне самоуправе на територију друге самоуправе. Према тренутном законском рјешењу, регистрациони орган на чијој територији предузетник има ново сједиште достављао је писменим путем обавјештење о промјени сједишта ранијем регистрационом органу. У односу на то рјешење, овим законом предлаже се да се комуникација између регистрационих органа одвија електронским путем.

Осим наведеног, овим одредбама уводи се обавеза за предузетника да има активну адресу за пријем електронске поште, коју региструје у поступку оснивања и користи у пословању. Предложеним рјешењем стварају се претпоставке се да се комуникација између предузетника и регистрационих и других надлежних органа учини ефикаснијом и економичнијом, уз обавезно навођење активне електронске адресе.

Чланом 21. прописују се дефиниција, елементи и основна правила у вези са одређивањем пословног имена предузетника.

Пословно име је обавезан податак у поступку регистрације и представља обиљежје под којим предузетник обавља предузетничку дјелатност. Пословно име доприноси и разликовању предузетника у правном промету. Сходно томе, предузетник врши одређивање пословног имена, а све с циљем остваривања сопствене препознатљивости у пословању.

Обавезни елементи пословног имена су опис дјелатности, назив, име и презиме предузетника, ознака с. п. и назив јединице локалне самоуправе сједишта.

Овим законским рјешењем дају се и приједлози термина које предузетник може користити код одређивања описа дјелатности. Уједно, указује се и предузетнику да је дужан да одређени термин користи код одређивања описа дјелатности, ако је посебним прописом утврђена обавеза коришћења одређеног термина у пословном имену.

Чланом 22. прописују се дужности предузетника у вези са пословним именом, а које подразумијевају регистрацију промјене пословног имена и истицање пословног имена у сједишту или другом мјесту пословања, ако предузетник обавља дјелатност изван пословног или стамбеног простора.

Чланом 23. прописује се начело искључивости у вези са пословним именом, које подразумијева да на територији једне јединице локалне самоуправе не могу пословати два или више предузетника са истим или сличним пословним именом. Начелом искључивости спречава се забуна која би могла настати ако би два или више предузетника носила исто или слично пословно име.

С циљем остваривања начела искључивости прописује се да лица заинтересована за пословање у форми предузетника, путем интернет странице Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге, провјеравају да ли пословно име које намјеравају регистровати доводи или може довести у забуну са другим регистрованим предузетницима и резервисаним пословним именима.

Ова норма поучава странке да прије подношења захтјева за регистрацију провјере доступност пословног имена, као обиљежја под којим имају намјеру да послују, да би у захтјевима за регистрацију предузетника наводили имена која не доводе у питање већ употребљена или резервисана пословна имена других предузетника.

Поред норме, која се односи на провјеру доступности пословног имена, уређује се и начин поступања у случају када подносилац захтјева предложи пословно име које ствара забуну са већ регистрованим предузетницима. Уколико подносилац захтјева измијени приједлог пословног имена на начин који не ствара забуну у правном промету, поступак регистрације ће се успјешно окончати, док се у супротном одбија захтјев за регистрацију.

Чланом 24. прописује се начин заштите пословног имена предузетника, у ситуацији када регистрациони орган региструје новог предузетника са називом под којим је већ регистрован и послује одређени предузетник. Овом нормом предлаже се рјешење за ситуацију када је регистрациони орган направио грешку и новог предузетника регистровао са називом који може изазвати забуну у правном промету. Ово рјешење подразумијева да предузетник који оцијени да је регистрациони орган направио грешку и регистровао другог предузетника, чији назив изазива забуну, може заштиту свог права остварити подношењем тужбе код надлежног окружног привредног суда. Рок за подношење тужбе износи двије године од регистрације новог предузетника. Дакле, ово законско рјешење даје могућност предузетницима да остваре судску заштиту свог назива у ситуацији када сматрају да назив накнадно регистрованог предузетника може утицати или утиче на њихов углед или пословање.

Чл. од 25. до 28. уређује се институт резервације пословног имена предузетника. Имајући у виду значај пословног имена за репрезентативност пословања предузетника, као и начело искључивости пословног имена, које подразумијева да више предузетника не могу пословати под пословним именом које изазива забуну у правном промету, потребно је обрадити институт резервације пословног имена. Циљ овог института је обезбиједити странкама које намјеравају пословати као предузетници или већ регистрованим предузетницима да могу на одређени период заштитити своју вољу и бизнис идеју о пословном имену под којим би наступали у правном промету.

Како пословно име предузетника има више елемената, предложеним рјешењем тачно се одређују елементи који су предмет резервације. Институтом резервације пословног имена предузетника штите се опис дјелатности и назив, као елементи који доприносе индивидуализацији предузетника у правном промету.

За резервацију пословног имена плаћа се административна такса.

Захтјев за резервацију пословног имена може се, као и захтјев за регистрацију предузетника, поднијети у писаном и електронском облику. Предност подношења захтјева за резервацију пословног имена у електронском облику проистиче из чињенице да се код овог начина подношења захтјева обавља аутоматска провјера предложеног пословног имена са већ регистрованим и резервисаним пословним именима предузетника. Ову провјеру обавља јединствена електронска апликација преко системског алгорита. Наведена предност заснива се на двије околности. Прва околност је то што ће јединствена електронска апликација, након обављене аутоматске провјере, обавијестити подносиоца захтјева ако његово предложено пословно име доводи или може довести у забуну са другим регистрованим предузетником, те да из тог разлога може бити одбијено од регистрационог органа. У складу с тим, подносилац захтјева за резервацију цијени да ли ће измијенити предложено пословно име, наставити са почетим поступком резервације или одустати од овог поступка. Друга

околност, због чега је електронска резервација пословног имена повољнија за странке, заснована је на чињеници да се такса за резервацију код електронског захтјева плаћа тек након обављене аутоматске провјере. Из тог разлога, ако је позитиван резултат аутоматске провјере предложеног пословног имена, већа је извјесност за странку да ће регистрациони орган усвојити његов приједлог за резервацију пословног имена.

Послије достављања захтјева за резервацију пословног имена, без обзира на то да ли је захтјев достављен у материјалном или електронском облику, регистрациони орган испитује да ли су испуњени услови за резервацију предложеног имена. Ово теоријски значи да предложено пословно име може бити оцијењено као прихватљиво у аутоматској провјери у јединственој електронској апликацији, али да регистрациони орган за то име заузме став да ипак доводи или може довести у забуну са другим регистрованим предузетницима. Дакле, коначан став по питању резервације пословног имена је на регистрационом органу.

Услови за резервацију пословног имена садржани су у начелима јединствености и искључивости пословног имена, уз обавезно навођење описа дјелатности и назива, као елемената пословног имена који су предмет резервације.

Уколико су испуњени услови за резервацију пословног имена, регистрациони орган уписује пословно име у регистар предузетника, а подносиоцу захтјева доставља рјешење о извршеној резервацији. Резервација пословног имена важи 90 дана. У том периоду странка је дужна поднијети захтјев за оснивање предузетника или захтјев за промјену података предузетника, у зависности у којем својству је странка извршила резервацију пословног имена.

У односу на важећи закон који прописује да регистрациони орган доноси рјешење о брисању резервисаног пословног имена, ако странка у року од 90 дана не поднесе захтјев за оснивање предузетника или захтјев за промјену података предузетника, овај закон не предвиђа доношење новог управног акта, већ се резервисано пословно име само брише из регистра предузетника. Ова новина уводи се из разлога што је рјешење о резервацији пословног имена управни акт темпоралног карактера. Сходно томе, тај акт је временски ограничен трајања и нема потребе за доношењем новог управног акта.

Чланом 29. уређују се дефиниција, услови и начин именовања пословође. Предложено законско рјешење веома је слично у односу на важеће законске одредбе у вези са пословођом.

Новина у односу на важеће законско рјешење у вези је са условима које је радник дужан да испуњава, како би га предузетник именовао за пословођу. Важећим законом прописано је да предузетник може именовати пословођу који испуњава посебне услове у погледу стручне спреме и здравствене способности за обављање дјелатности. Предложеним законским рјешењем брише се наведени услов, јер је оцијењено да су задужења пословође првенствено на организацији обављања дјелатности с циљем постизања најефикаснијих резултата. Из тог разлога није потребно условљавати предузетника да је дужан за пословођу именовати радника који испуњава посебне услове у погледу стручне спреме и здравствене способности. Самим тим даје се право и слобода предузетнику да за пословођу именује радника који ће на најбољи начин организовати и контролисати пословање предузетника.

Чланом 30. уређују се дефиниција, права и дужности предузетника у вези са издвојеном јединицом, као и елементи имена издвојене јединице.

Издвојена јединица је организациони дио предузетника који врши пословање на адреси која се, по правилу, разликује од адресе сједишта предузетника. Отварање издвојене јединице није законска обавеза за предузетника. Издвојена јединица

представља могућност за предузетника да у случају обављања више различитих и разнородних дјелатности, односно разгранатог пословања донесе одлуку о њеном отварању.

Према својим обиљежјима и природи издвојена јединица аналогна је пословној јединици привредних друштава. За разлику од пословања у форми привредних друштава, лица која послују у форми предузетника у издвојеној јединици могу обављати дјелатности различите од претежне дјелатности и других дјелатности које су регистроване у сједишту привредног друштва. На тај начин смањују се трошкови предузетника у случајевима када у издвојеној јединици намјерава обављати дјелатност коју не обавља у сједишту.

Што се тиче имена издвојене јединице, овим законом предлаже се да то име садржи идентичне елементе као што је прописано и важећим законом.

Поред тога, а као и код рјешења у вези са промјеном адресе сједишта, овим чланом предлаже се да регистрациони орган по службеној дужности врши промјену адресе издвојене јединице предузетника, ако је разлог за промјену одлука јединице локалне самоуправе о измјени назива улица.

Чланом 31. прописане су дужности предузетника. Дужности се прописују на начин да се у највећој мјери нормирају задужења која предузетник има према рјешењима овог закона. Сходно томе, овим чланом, а за разлику од важећег закона, не упућује се на обавезе које предузетник има у складу са посебним прописима.

Чланом 32. прописују се општи услови које је физичко лице, односно предузетник дужан да испуни у поступку регистрације оснивања, промјене података и престанка обављања дјелатности. С циљем смањења броја докумената који се достављају у поступку регистрације предузетника, овим чланом предлаже се да регистрациони орган, по службеној дужности, а путем јединствене електронске апликације, провјерава испуњеност општих услова за регистрацију.

Чл. 33. и 34. прописују се посебни услови које је предузетник дужан да испуни прије почетка пословања. Ови услови односе се на посебну здравствену способност, опрему, кадрове, средства рада и простор за пословање. С циљем отклањања недоумица у пракси, овом одредбом прописује се да се у поступку инспекцијског прегледа провјерава испуњеност наведених посебних услова. Према томе, сврха овог члана је истаћи да се у поступку регистрације предузетника провјеравају, по правилу, општи услови за регистрацију. Са друге стране, након што се спроведе поступак регистрације предузетника, надлежни инспекцијски орган провјерава наведене посебне услове за пословање.

Чланом 35. прописују се начини на који се може покренути поступак регистрације предузетника. У вези са иницирањем поступка регистрације, овим чланом предвиђа се доношење подзаконског акта којим ће се уредити садржај и облик захтјева за регистрацију предузетника, као и друга питања од значаја за овај поступак.

Поред тога, овом одредбом наглашава се и да је поступак регистрације предузетника једностраначка управна ствар, јер се у овом поступку рјешава само о правима и обавезама лица које намјерава да послује као предузетник. У складу с тим, овај поступак подразумијева учешће само подносиоца захтјева и регистрационог органа. Правни интереси других лица, који се односе на животну средину, кућни ред, дозвољени ниво буке, заштиту од пожара и друго, не остварују се у поступку регистрације предузетника. Заштита наведених интереса других лица постиже се путем инспекцијских контрола и надзора комуналне полиције, а што су поступци одвојени од поступка регистрације предузетника који се води по основу овог закона.

Чланом 36. прописују се пословни подаци који су од значаја за правни промет, уз утврђивање обавезе предузетника да изврши регистрацију њихове промјене. У односу на важећи закон, укинута су лични подаци предузетника, који се односе на број личне карте или број пасоша за странце, као подаци који су од значаја за правни промет. У складу с тим, наведени лични подаци предузетника неће се уносити у рјешење о регистрацији предузетника.

Такође, овим чланом наглашава се да промјена информација о пословном телефону, телефаксу и интернет страници предузетника не представља пословну промјену. Циљ раздвајања података од значаја за правни промет и информација који не захтијевају пословну промјену јесте да омогући једноставну и јефтину измјену информација о пословном телефону, телефаксу и интернет страници у регистру предузетника. С тим у вези, истиче се да се за упис и промјене ових информација не плаћа такса за поступак регистрације предузетника, која је одређена у Закону о административним таксама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 100/11, 103/11, 67/13 и 123/20) и износи 20 КМ за све промјене података предузетника.

Чланом 37. утврђује се одговорност предузетника за податке и документе које даје и доставља у поступку регистрације. Ова одговорност у складу је са концептом регистрације који је административне, а не контролне природе.

Осим тога, овим чланом разрађује се начело јавности из овог закона. Разрада наведеног начела подразумијева да предузетник достављањем захтјева за регистрацију даје сагласност за јавну објаву својих пословних података који су предмет регистрације, као информација у вези са пословним телефоном, телефаксом и интернет страницом. Битно је навести и да јавност објављивања података и информација не може дерогирати одредбе прописа којима су заштићени лични подаци.

Циљ јавне објаве пословних и контакт података предузетника је створити претпоставке да сва лица, која су заинтересована за пословну сарадњу, могу на једноставан начин доћи до потребних информација о предузетнику. У складу с тим, јавност података и информација доприноси промоцији предузетника, а све с циљем његовог што бољег приступа тржишту.

Поред наведеног, овим чланом истиче се могућност да физичко лице, односно предузетник може затражити од регистрационог органа да о његовом захтјеву за регистрацију оснивања или промјене података одлучи на одређени радни дан, а не у законом прописаном року од два дана од дана достављања захтјева. Значај ове могућности у вези је са почетком дјеловања рјешења о регистрацији предузетника. Наиме, дан доношења рјешења о регистрацији је моменат када почиње правно дејство овог акта према регистрационом органу и другим органима Републике Српске. Сходно томе, лицима која се региструју у форми предузетника све обавезе почињу тећи од дана доношења рјешења о регистрацији. Из тог разлога, а у ситуацијама када опредјељење да ли ће се почети са пословањем или извршити нека пословна промјена зависи од одређеног претходног питања (на примјер одобравање новчаних средстава из различитих извора), странкама је корисна могућност да одлучивање о предмету захтјева затраже од регистрационог органа изван рока за доношење рјешења о регистрацији који је прописан.

Такође, овим чланом наглашава се и право које је утврђено у Закону о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), да странке након достављања захтјева за регистрацију могу измијенити свој захтјев или одустати од њега.

Чланом 38. прописују се документи који се у поступку регистрације предузетника достављају уз захтјев. Број докумената који се доставља уз захтјев зависи

од околности да ли се испуњеност општих услова за регистрацију може провјерити електронским путем у евиденцијама код Министарства унутрашњих послова и Пореске управе Републике Српске.

Први концепт у вези са бројем докумената који се достављају уз захтјев односи се на случај када се испуњеност наведених услова може провјерити по службеној дужности. У том концепту странке ће приликом достављања захтјева само давати на увид свој лични идентификациони документ. Дакле, овај концепт подразумијева да странке не достављају доказе о испуњености услова за регистрацију нити дају одређене изјаве о подацима важним за овај поступак. Према овом концепту, регистрациони органи провјеравају испуњеност услова за регистрацију код надлежних институција које воде службену евиденцију о подацима од значаја за поступак регистрације предузетника.

Други концепт односи се на ситуацију када се испуњеност наведених услова не може електронски провјерити. У овом концепту странка ће уз захтјев за регистрацију достављати доказе којима потврђује да испуњава услове за успјешно окончање поступка регистрације предузетника. Код овог концепта, а за разлику од важећег закона, приликом непосредне предаје захтјева, странке неће бити у обавези да достављају копију личног идентификационог документа него ће службенику регистрационог органа давати на увид свој идентификациони документ. Због евиденције у регистру предузетника, службеник органа јединице локалне самоуправе ће фотокопирати и скенирати лични идентификациони документ, који ће се архивирати у писаном и електронском облику у регистру предузетника.

Слиједом наведеног, заједничко за оба концепта је да се у поступку регистрације предузетника укида достава копије личног идентификационог документа. На тај начин смањује се број докумената, који се прилажу у поступку регистрације предузетника.

Поред наведеног, а у односу на важећи закон, овим чланом наглашава се да се у поступку регистрације предузетника признају увјерења свих основних судова, као докази да странка испуњава услове у вези са заштитном мјером забране обављања дјелатности и казни из области економског и финансијског пословања. Ово законско рјешење предлаже се будући да сви судови задужени за вођење прекршајног поступка имају сталан електронски приступ свим подацима који су унесени у прекршајну евиденцију у електронском облику, без обзира на орган или суд који је изрекао прекршајну санкцију. У складу с тим, неспорно је да сви основни судови, као судови који су надлежни да одлучују у прекршајним предметима, могу и провјерити да ли је одређено лице прекршајно кажњавано у Републици Српској, односно БиХ. Сходно томе, оцијењено је да је довољно утврдити стварну надлежност суда за издавање потребних увјерења и да није неопходно одређивање мјесне надлежности суда за та увјерења.

Осим тога, овим чланом истиче се и да страни држављанин у поступку регистрације предузетника доставља исте документе, као и држављанин Републике Српске, односно БиХ. На тај начин отклања се дилема из праксе у вези са документима које страни држављанин треба доставити у поступку регистрације предузетника.

Чланом 39. прописују се задужења регистрационих органа у вези са коришћењем јединствене електронске апликације у поступку регистрације предузетника и обезбјеђењу свих потребних информација за странке које би се регистровале у форми предузетника.

Јединствена електронска апликација је дио Јединственог информационог система за регистрацију пословних субјеката у Републици Српској. Овај јединствени

информациони систем користи се у окружним привредним судовима за регистрацију привредних друштава и других правних лица. Коришћењем јединствене електронске апликације у поступку регистрације предузетника постиже се техничка усаглашеност између овог поступка и поступака регистрације који се воде пред окружним привредним судовима.

Јединствена електронска апликација има вишеструку намјену у пракси. Ова апликација користи се приликом уноса података из захтјева за регистрацију предузетника и израде рјешења о регистрацији, чиме ће се омогућава електронска веза у једном програму између референата и руководиоца регистрационог органа. Јединствена електронска апликација употребљава се за комуникацију регистрационих органа са Пореском управом Републике Српске и Агенцијом за посредничке, информатичке и финансијске услуге и другим институцијама чији дјелокруг послова је у вези са поступком регистрације предузетника. Путем комуникације са Пореском управом Републике Српске, регистрациони органи прибављају јединствени идентификациони број предузетника, као пореског обвезника, те врше његов унос у рјешење о регистрацији.

Чланом 40. наглашава се обавеза регистрационог органа да обезбиједи неопходну рачунарску опрему за коришћење јединствене електронске апликације. Овдје је битно навести да јединствена електронска апликација не изискује посједовање захтјевног хардвера, тако да се овај програм може инсталирати код свих регистрационих органа без додатних трошкова.

Поред тога, овим чланом утврђује се обавеза за регистрационе органе да одреде службенике који имају приступ јединственој електронској апликацији. Ова обавеза уводи се с циљем постизања безбједног, поузданог и брзог приступа јединственој електронској апликацији.

С тим у вези, овим чланом истиче се и обавеза службеника регистрационих органа који непосредно у свом раду користе јединствену електронску апликацију, да у свом раду поступају сходно рјешењима Закона о електронском документу Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 106/15) и Закона о електронском потпису Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 106/15 и 83/19).

Чланом 41. прописују се услови и околности које регистрациони органи провјеравају приликом формалне и материјалне контроле захтјева за регистрацију предузетника. У вези с тим, треба истаћи да се у овој одредби утврђује и дистинкција за контролу и провјеру услова и околности од важности за поступак регистрације предузетника, а према предмету поступка регистрације.

Сходно томе, у овом члану изричито се наводе услови и околности које регистрациони органи провјеравају, а све у зависности да ли се поступак регистрације предузетника односи на оснивање или промјене података или престанак обављања дјелатности. На тај начин, отклањају се недоумице код регистрационих органа које услове треба да провјеравају у зависности од предмета регистрације (оснивање или промјене података или престанак обављања дјелатности).

Код јасног прописивања услова и околности које се провјеравају, потребно је навести да се приликом пословних промјена предузетника не провјерава стање пореских обавеза. Обрађује се ситуација у вези са дјелатностима за које је након регистрације, а прије почетка пословања, потребно одобрење, сагласност, дозвола или други акт надлежног органа за обављање тих дјелатности. Дакле, за обављање наведених дјелатности није довољно да се странка само региструје у форми предузетника, већ је потребно да прије почетка пословања прибави акт надлежног

органа. Према томе, прибављање акта надлежног органа је услов за обављање ових дјелатности.

Дјелатности за које је потребно прибавити акт надлежног органа зависе од рјешења посебних прописа. Из тог разлога, а будући и да предузетник може обављати дјелатности које према посебним прописима не захтијевају други облик организовања, овим чланом предвиђа се да се на интернет страници Министарства привреде и предузетништва објављује листа предузетничких дјелатности.

Наведена листа представља замјену за Уредбу о предузетничким дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 25/15 и 116/18). Ова уредба донесена је с циљем да се у једном пропису обухвате рјешења посебних прописа која се односе на регистрацију пословања у форми предузетника. Према томе, јасно је да садржај поменуте уредбе зависи од рјешења посебних прописа.

Дакле, ако измјене посебних прописа утичу на број дјелатности које се могу обављати у форми предузетника, неопходно је мијењати поменуту уредбу, а ради њеног усаглашавања са посебним прописима. Из тог разлога, за постизање потпуности и тачности садржаја поменуте уредбе неопходне су континуиране њене измјене и допуне.

Слиједом изнесеног, цјелисходније и ефикасније рјешење је да се листа дјелатности које се могу обављати у форми предузетника објављује на интернет страници Министарства привреде и предузетништва и у јединственој електронској апликацији, а не да се ради сваке измјене посебног прописа мијења подзаконски акт Владе Републике Српске.

Као и у поменутој уредби и у овој листи, а у складу са Уредбом о класификацији дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 8/14), навеле би се дјелатности које предузетник може да обавља, као и дјелатности за које је након регистрације, а прије почетка обављања потребно одобрење, сагласност или други акт надлежног органа.

Циљ наведене листе је омогућити да физичко лице које намјерава да обавља предузетничку дјелатност, као и регистрациони орган који доноси рјешење, имају све неопходне информације о могућности регистрације, односно обављања одређене дјелатности у форми предузетника прије самог подношења захтјева.

На тај начин отклањају се дилеме заинтересованих лица и регистрационих органа о дјелатностима које се могу обављати у форми предузетника, смањује потреба за давањем мишљења ресорно надлежних министарстава о појединим предузетничким дјелатностима, што за резултат има једноставну и брзу регистрацију предузетника у прописаном року.

Чланом 43. нормира се начин поступања регистрационих органа у вези са непотпуним захтјевима, као и у ситуацији када постоји неусаглашеност личних података предузетника (лично име, адреса и број личне карте) наведених у захтјеву са подацима из електронске евиденције личних карата и пребивалишта и боравишта.

За непотпуне захтјеве, овим чланом задужује се регистрациони орган да од подносиоца захтјева затражи уређивање тог захтјева у року од осам дана од дана достављања позива за уређивање.

Што се тиче наведених личних података, овим чланом предвиђа се обавезна усаглашеност личних података из захтјева са личним подацима предузетника, који се воде у електронској евиденцији код надлежног органа.

Потреба за наведеном усаглашеношћу прописује се с циљем спречавања потенцијалних злоупотреба личних података у поступку регистрације предузетника. Уколико се јави неусаглашеност података наведених у захтјеву за регистрацију са

подацима из електронске евиденције, подносилац захтјева има обавезу да код надлежне јединице Министарства унутрашњих послова ријешити питање неусаглашености његових личних података. Ако подносилац захтјева не ријешити питање неусаглашености личних података у року од 30 дана од достављања обавјештења, регистрациони орган рјешењем одбија његов захтјев за регистрацију.

Чл. од 44. до 50. уређују се основни принципи и начин спровођења поступка електронске регистрације предузетника.

Поступак електронске регистрације предузетника заснива се на истим принципима у вези са условима, доказима и временом за спровођење поступка на којима се одвија овај поступак у материјалном облику. У поступку електронске регистрације предузетника, као и код материјалног облика овог поступка, лице које намјерава пословати у форми предузетника обавезно је да испуњава опште услове из члана 32. овог закона. Код електронске регистрације странка не доставља доказе о испуњености услова из наведеног члана Закона, него ове услове провјерава регистрациони орган. Вријеме одлучивања за регистрациони орган идентично је код оба облика регистрације и износи два дана од дана достављања захтјева.

Што се тиче начина спровођења поступка електронске регистрације предузетника, овај поступак одвија се у два дијела.

Први дио је аутоматска контрола потпуности електронског захтјева и услова за регистрацију. Ова контрола, као и поступак електронске регистрације од тренутка предаје захтјева до доношења и достављања рјешења о регистрацији одвија се путем јединствене електронске апликације. Аутоматска контрола подразумијева провјеру услова који се односе на идентитет подносиоца захтјева и разреде дјелатности. Истовремено, овим чланом оставља се могућност аутоматске провјере и других услова из поступка регистрације предузетника (на примјер стање пореских обавеза, заштитне мјере забране обављања дјелатности, адресе сједишта или пословног имена), када се створе техничке претпоставке да се и ови услови могу провјерити на аутоматски начин. У зависности од исхода аутоматске контроле, могу се јавити двије ситуације. Ако је негативан резултат ове контроле, јединствена електронска апликација обавјештава подносиоца захтјева о тој околности и уједно упознаје подносиоца захтјева с тим да се поступак електронске регистрације неће наставити док се не отклоне утврђени недостаци. Ови недостаци могу се односити на потпуност захтјева или одређене услове за поступак регистрације предузетника, који се провјеравају у аутоматској контроли. У случају позитивног резултата, подносилац захтјева електронски потписује захтјев и плаћа таксу, након чега се захтјев доставља у рад регистрационом органу, што представља други дио поступка електронске регистрације.

Други дио поступка електронске регистрације предузетника спроводи се пред регистрационим органом. Овај дио поступка скоро је идентичан као и код поступка регистрације предузетника, који се покреће предајом захтјева у материјалном облику. Наведена идентичност заснива се на томе да регистрациони орган провјерава све услове и околности које су важне за окончање поступка регистрације предузетника на исти начин и по истовјетној процедури која се користи када је захтјев за регистрацију поднесен у материјалном облику. Једина разлика између поступака регистрације предузетника који се иницирају подношењем захтјева у материјалном и електронском облику формалне је природе и односи се на достављање рјешења о регистрацији. За разлику од поступка у материјалном облику, код електронске регистрације предузетника рјешење о регистрацији доставља се странци и у електронској форми на кориснички налог странке и у писаном облику, на адресу коју странка наведе у

захтјеву. У електронској регистрацији, писани облик рјешења представља копију електронског рјешења и обавезно се наводи ознака да се ради о поменутој копији.

Такође, предвиђа се и доношење подзаконског акта којим ће министар привреде и предузетништва детаљно уредити ток и појединачне радње подносиоца захтјева и регистрационог органа у поступку електронске регистрације предузетника. Неопходност за доношење овог подзаконског акта проистиче из чињенице да поступак електронске регистрације предузетника обухвата доста техничких детаља и појединости, које је потребно што више приближити странкама и регистрационим органима. На тај начин, доношење поменутог подзаконског акта има за циљ да поступак електронске регистрације учини јасним и ефикасним за сва лица заинтересована и укључена у овај поступак.

Поред регулисања основних принципа за спровођење поступка електронске регистрације предузетника, нормира се и могућност да подносилац захтјева за регистрацију провјери статус предмета. Ова провјера обављаће се на интернет страници Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге, а моћи ће је иницирати сви подносиоци захтјева, без обзира на то да ли је захтјев поднесен у писаном или електронском облику.

Чланом 51. прописује се рок за рјешавање захтјева у поступку регистрације предузетника и истиче се обавеза регистрационих органа да управне акте из поступка регистрације предузетника доносе искључиво на обрасцима који су унесени у јединствену електронску апликацију.

Овим чланом предлаже се исти рок за поступање у поступцима регистрације предузетника као што је и у важећем закону, а то је два радна дана од дана достављања захтјева.

Што се тиче доношења управних аката, овим чланом наглашава се да се акти доносе у материјалном и електронском облику и истовремено се утврђује њихов садржај. Приликом доношења рјешења и закључака у електронском облику, наглашава се да се ови акти израђују у форми електронских докумената, уз обавезну примјену електронског потписа.

Поред наведеног, овом одредбом нормира се поступак регистрације оснивања и отварања издвојене јединице предузетника и обухвата и пореску регистрацију предузетника, као привредног субјекта, код пореског органа Републике Српске. Пореска регистрација је поступак у којем се врши додјела јединственог идентификационог броја (ЈИБ) привредном субјекту (предузетнику и привредном друштву) и другим лицима која су порески обвезници. Обједињавањем опште и пореске регистрације у један поступак постиже се једноставност и економичност тих поступка, уз смањење времена и трошкова потребних за почетак пословања предузетника.

Такође, оставља се могућност обједињавања поступка регистрације предузетника и са другим поступцима од значаја за пословање, ако се таква потреба препозна и нормира у посебним прописима.

Чланом 52. прописују се садржај рјешења о регистрацији и субјекти којима се доставља то рјешење.

Поред тога, овим чланом задржава се исти рок у којем је потребно спровести инспекцијски преглед с циљем провјере испуњености услова за обављање дјелатности.

Чланом 53. прописују се разлози за одбацивање и одбијање захтјева за регистрацију. Такође, нормира се и могућност за странке које имају неплаћене новчане казне по основу прекршаја из области економског и финансијског пословања или порески дуг, да и након предаје захтјева за регистрацију могу платити наведене

обавезе. На тај начин странкама се оставља додатни рок за измирење њихових обавеза по основу наведених обавеза и позитивно рјешавање захтјева за регистрацију. Тиме се продужава и важење плаћене таксе у поступку регистрације предузетника, што значи да ако странка измири своје дуговање по основу наведених обавеза, неће морати поново да плаћа таксу за регистрацију.

Овим чланом утврђује се и да је Министарство привреде и предузетништва другостепени орган који рјешава по жалбама на акте донесене у поступку регистрације предузетника. У вези са жалбама, важно је навести и да се нормирају посебна правила за жалбе код електронске регистрације. Овом одредбом прописује се да се рок за жалбу у поступку електронске регистрације рачуна од дана достављања рјешења у писаном облику. Истовремено, даје се право и могућност предузетнику да жалбу може изјавити другостепеном органу већ од тренутка достављања рјешења у електронском облику. Имајући у виду да ће се рјешење у електронском облику, по правилу, достављати неколико дана раније него у писаном облику, странкама које се одлуче на иницирање поступка регистрације подношењем захтјева у електронској форми, практично се повећава трајање жалбеног рока за тих неколико дана. Према томе, овим чланом додатно се штите права странака које електронски подносе захтјев за регистрацију пословања у форми предузетника.

Чланом 54. прописује се услов за почетак пословања за стране држављане који се региструју у форми предузетника. Према Закону о странцима („Службени гласник БиХ“, бр. 88/15, 34/21 и 63/23), страни држављанин може почети са радом у БиХ ако има одобрен привремени или стални боравак. У складу с тим, овом одредбом прописује се да је акт о одобреном боравку услов да би страни држављани могли почети са пословањем као предузетници. Уједно, прописује се и обавеза за стране држављане да акт о одобреном боравку доставе регистрационом органу.

Ипак, овим чланом утврђује се и изузетак за стране држављане који се региструју за пословање у форми предузетника у виду додатног занимања. Наведено занимање представља начин обављања предузетничке дјелатности у којем предузетник нема обиљежје samozапосленог лица, него је првенствено у својству власника ове индивидуално организоване привредне форме. Из тог разлога, а под условом да личним радом не обавља радне задатке у оквиру свог регистрованог пословања, страни држављанин нема обавезу да регистрационом органу достави акт о одобреном боравку у БиХ.

Чланом 55. нормира се начин континуираног праћења испуњавања захтјева у вези са врстама занимања из члана 17. овог закона. Ови захтјеви првенствено се тичу радно-правног статуса лица које почиње са пословањем као предузетник. У поступку регистрације предузетника странке не достављају доказ о радно-правном статусу. Странке немају обавезу да достављају наведене доказе због чињенице да се поуздана и тачна провјера у вези са радно-правним статусом предузетника може остварити само увидом у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса, који се води код Пореске управе Републике Српске. Из тог разлога, јасно је да су регистрациони органи и Пореска управа Републике Српске институције које могу на најоперативнији и најефикаснији начин да прате испуњеност захтјева који се тичу пријаве предузетника или запослених радника у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса.

Слиједом наведеног, овом нормом наглашава се потреба за редовним праћењем стања у Јединственом систему регистрације, контроле и наплате доприноса, ради контроле испуњава ли предузетник захтјеве у вези са врстама занимања за пословање у овој привредној форми. У складу с тим, ако се приликом провјере утврди да

предузетник не испуњава захтјеве у вези са врстама занимања, регистрациони орган обавјештава надлежни инспекцијски орган ради предузимања даљих радњи према предузетницима који крше поменуте захтјеве.

Чланом 56. уређује се начин поступања регистрационих органа у случају да предузетник обавља дјелатност која се према рјешењима посебних прописа може обављати само у форми правног лица, као и у случају када се предузетнику укине посебан акт за обављање одређене дјелатности. За наведене случајеве као први корак предлаже се да регистрациони орган позове предузетника да измијени или избрише дјелатност коју не може обављати или за коју је укинута одобрење. Ако се предузетник оглуши о позив регистрационог органа, овом органу даје се овлашћење да по службеној дужности и по сили закона том предузетнику утврди престанак обављања дјелатности.

Чл. од 57. до 59. уређује се институт привременог престанка обављања дјелатности. Према својој природи, привремени престанак обављања дјелатности је право предузетника да по слободној вољи или због наступања ванредних околности престане са радом до шест мјесеци у периоду од двије године. Предузетницима није допуштено да послују за вријеме коришћења овог института.

Предузетници који користе право на привремени престанак обављања дјелатности, у регистру предузетника имају статус привремено одјављен, што подразумијева да су и даље у својству предузетника, као регистрованог привредног субјекта за пословање с циљем стицања добити. Из тог разлога, након истека периода привременог престанка обављања дјелатности могу наставити са својим пословањем.

У односу на важеће законско рјешење, овим законом уводи се могућност привремене одјаве пословања једне или више издвојених јединица предузетника. Ова могућност уводи се са намјером да предузетник, због потешкоћа у пословању или из других разлога, може привремено да одјави своју издвојену јединицу и након што се стекну услови да поново настави са обављањем дјелатности. Користећи ову могућност предузетник није у обавези да затвара и поново отвара издвојену јединицу. На тај начин предузетник задржава порески број издвојене јединице и има мање трошкове регистрације, јер се води само један регистрациони поступак.

Поред тога, овим законом укида се обавеза за предузетнике да најкасније у року од осам дана по истеку времена привременог престанка обављања дјелатности упуте поднесак регистрационом органу, којим обавјештавају поменути орган да настављају са радом. Према новом законском рјешењу регистрациони орган по службеној дужности мијења статус предузетника који су користити институт привременог престанка – из привремено одјављен у активан. На тај начин, смањују се административне радње за предузетнике који користе овај институт.

Чланом 60. прописују се начини престанка пословања у форми предузетника. Према овом члану, а као и у важећем закону, предузетник може престати на основу захтјева и по сили закона. У односу на важећи закон, новина је да се за предузетника уводи обавеза уклањања истакнутог пословног имена са објекта у којем је пословао, као и да обрише све видове оглашавања у електронском и материјалном облику. Ова обавеза уводи се како би се спријечило приказивање података предузетника који су престали са пословањем, а све С циљем стварања правних претпоставки које требају да онемогуће развој „сиве економије“ и неформалног сектора.

Такође, овом чланом задржава се важеће законско рјешење које има за циљ спријечити велику временску разлику између дана доношења рјешења и датума са којим би се утврђивао престанак рада предузетника.

Чланом 61. прописују се начини поступања регистрационих органа по основу захтјева за престанак обављања дјелатности. Ови начини подразумевају позивање предузетника да уреди захтјев ако у њему нису наведени сви потребни подаци или достављени потребни документи, односно усвајање или одбијање захтјева, а у зависности да ли су испуњени услови за престанак обављања дјелатности.

Чланом 62. таксативно се прописују случајеви када регистрациони орган по сили закона утврђује престанак обављања дјелатности за предузетника. У односу на важећи закон који прописује утврђивање престанка обављања дјелатности у свим случајевима када се предузетнику изрекне правоснажна казна затвора од најмање шест мјесеци, овим чланом предлаже се да се престанак рада утврди искључиво у случајевима када предузетник буде осуђен за кривична дјела против привреде и платног промета. У складу с тим, а у односу на постојеће законско рјешење, овим чланом прописује се ужи опсег кривичних казни по основу којих се утврђује престанак обављања дјелатности.

Такође, овим чланом даје се и опис случаја престанка постојања природних и других услова, а све с циљем постизања јасноће овог разлога за утврђивање престанка обављања дјелатности и остваривања његове правилне примјене у пракси.

Поред тога, новина у овом члану је и увођење забране регистрације у периоду од годину дана за лица којима је престанак обављања дјелатности утврђен по сили закона, а на основу правоснажне пресуде за кривично дјело против привреде и платног промета или због достављања лажних исправа. Разлог за увођење наведене забране је санкционисати лица која су својим понашањем директно или индиректно дјеловала против привреде или на преваран начин покушала остварити личне интересе, а на терет општих интереса друштва.

Чланом 63. нормира се поступање регистрационог органа у ситуацијама када предузетници не региструју престанак обављања дјелатности, него само једнострано престану са пословањем.

Са једне стране циљ овог законског рјешења је одржавање ажурности и тачности података у регистрима предузетника. На тај начин, органи и грађани имају поуздан и исправан податак о броју предузетника који послују, а што представља основ за доношење квалитетних мјера и програма подстицања развоја, као и за правилну оцјену оправданости покретања пословне активности.

Са друге стране ова одредба има позитивно дејство и према самом предузетнику који је престао са обављањем дјелатности без регистрације престанка рада. Ово дејство проистиче из чињенице да стицањем статуса одјављен, предузетнику престају да теку даље пореске и друге обавезе које има у пословању.

Поред тога, овим чланом даје се могућност регистрационом органу да провјери наводе предузетника који се након доставе писмена изјасни да послује. Ако сумња у тачност изјашњења предузетника, регистрациони орган може се обратити Пореској управи ради испитивања истинитости навода предузетника, односно провјере да ли предузетник послује. Ова могућност уводи се ради успостављања механизма провјере истинитости навода предузетника у вези са његовим пословањем и као превентивна мјера да предузетници не дају нетачна изјашњења. Наведена провјера подразумева утврђивање да ли предузетник подноси пореске пријаве, плаћа доприносе и доставља извјештај о евиденцији промета преко фискалне касе. У случају да се испостави да предузетник не подноси пореске пријаве, не плаћа доприносе и не доставља извјештај о евиденцији промета преко фискалне касе, регистрациони орган за тог предузетника утврђује престанак обављања дјелатности.

Чл. од 64. до 66. уводи се нова могућност за лица која послују или намјеравају пословати у форми предузетника. Ова могућност односи се на пренос обављања дјелатности са лица које је регистровани предузетник на друго физичко лице. Важећи закон није изричито прописивао ову могућност. Међутим, у пракси се пренос обављања дјелатности одвијао у двије фазе, а које су подразумијевале промјену начина обављања дјелатности из самосталног у заједничко, па потом опет у самостално пословање.

С циљем избјегавања да се воде два регистрациона поступка, која за своју суштину имају промјену власника пословања, предлаже се да предузетник може директно и кроз један поступак своје пословање да пренесе на друго лице.

Поред тога, а ради постизања правне сигурности у поступку промјене власника пословања, прописује се да је за пренос обављања дјелатности нужно да предузетник и предузетник стицалац закључе нотарски обрађен уговор. У вези са уговором о преносу обављања дјелатности, законом се прецизно уређују питања која се обрађују тим уговором, а све с циљем заштите интереса лица која учествују у овом правном послу, као и заштите интереса повјерилаца предузетника. У вези са заштитом интереса повјерилаца, важно је истаћи да је услов за реализацију овог правног посла да су вриједности имовине која је предмет преноса и имовине предузетника стицаоца довољне да се могу измирити сви дугови предузетника из ранијег пословања.

Како поменути уговор обавезно обухвата имовину, потраживања и дуговања предузетника која су настала у току пословања, изричито се прописује примјена Међународних стандарда вредновања (IVS) код процјене имовине предузетника и предузетника стицаоца.

Осим наведеног, предметним члановима прописују се и дејства која настају регистрацијом преноса обављања дјелатности. Код ових дејстава важно је истаћи да предузетник стицалац задржава јединствени идентификациони број предузетника. На тај начин предузетник стицалац у потпуности наставља континуитет пословања.

Чл. 67. и 68. уређује се институт наставка обављања дјелатности након смрти предузетника. Важећи закон прописивао је само привремени наставак обављања дјелатности, који је могао трајати до окончања оставинског поступка или најдуже двије године. Наведено законско рјешење отежавало је пословање предузетницима, јер је подразумијевало прекид обављања дјелатности послије окончања оставинског поступка, па поновну регистрацију лица које је наслиједило имовину предузетника. У складу с тим, важећи закон не допушта да се постигне континуитет у пословању након смрти предузетника.

Из тог разлога, лица која су настављала са пословањем имала су потешкоћа у пракси, јер су била у обавези да плате порез на додату вриједност на залихе робе у случају када су због окончања оставинског поступка морала да престану са пословањем. Осим тога, лица која су настављала са пословањем имају и обавезу да три пута иницирају поступак регистрације, и то: за наставак пословања након смрти предузетника, па поступак престанка обављања дјелатности послије окончања оставинског поступка и након тога поновну регистрацију као предузетник.

С циљем рјешавања изнесених недостатака важећег закона, овим законским рјешењима уводи се могућност за трајни наставак обављања дјелатности. Увођењем ове могућности стварају се претпоставке за постизање континуитета у обављању дјелатности, избјегавају се непотребни трошкови у пословању предузетника и смањује се број административних поступака.

Поред тога, а у односу на важећи закон и с циљем уједначавања праксе регистрационих органа, овим члановима прописују се и правна дејства која производи наставак обављања дјелатности.

Такође, предлаже се и промјена документа који се доставља регистрационом органу приликом подношења захтјева за привремени наставак обављања дјелатности. Важећи закон прописује да се уз захтјев доставља споразум о наставку обављања дјелатности који потписују чланови породичног домаћинства, односно насљедници. У односу на то законско рјешење, предлаже се да чланови породичног домаћинства, односно насљедници достављају изјаву о наставку обављања дјелатности умјесто наведеног споразума. Како је изјава мање формалан документ од споразума, суштина ове измјене је поједноставити и смањити формалности у поступку привременог наставка обављања дјелатности.

Чланом 69. утврђује се право на наставак обављања дјелатности у случају када се предузетнику одузме пословна способност. Ово право прописано је и важећим законом.

У односу на важећи закон, овим чланом детаљније и прецизније се прописују услови за наставак обављања дјелатности и правна дејства самог наставка. На тај начин отклањају се дилеме и недоумице код странака и регистрационих органа у вези са спровођењем поступка регистрације наставка обављања дјелатности у случају одузимања пословне способности.

Чланом 70. утврђује се право за предузетника да своје пословање може наставити путем пословође за вријеме издржавања казне затвора.

У односу на важеће законско рјешење, овим законом право на наставак обављања дјелатности не допушта се предузетницима који су правоснажно осуђени за кривично дјело из групе кривичних дјела против привреде и платног промета. Ово ограничење уводи се из разлога што је основни циљ поменуте групе кривичних дјела заштита привредне стабилности и економског система. Из тог разлога, ако је лице предузимало радње на угрожавању привредних односа и за то је правоснажно кривично осуђено, није цјелисходно допустити том лицу да настави са пословањем.

Чл. 71. и 72. уређује се начин вођења регистра предузетника, који воде регистрациони органи. Поред тога, овим члановима утврђују се статуси које предузетници могу имати у регистру и прописују документи које регистрациони органи издају о подацима из евиденције у регистру предузетника.

Истовремено, овим чланом прописује се још једна функција јединствене електронске апликације, која регистрационим органима, осим употребе у поступку регистрације предузетника, служи и за вођење регистра предузетника у електронском облику. На тај начин ови органи могу да претражују и анализирају унесене податке о предузетницима који послују на територији њихове јединице локалне самоуправе. Такође, ова апликација користи се и за повезивање са Агенцијом за посредничке, информатичке и финансијске услуге, која води централни регистар предузетника.

У вези са статусима предузетника у регистру, потребно је навести да се укида статус „у припреми“. Овај статус се укида из разлога што се овим законом брише могућност да физичко лице региструје припремне радње за обављање дјелатности. Брисање наведене могућности предузето је због чињенице да физичко лице у пракси није могло остварити погодности код других органа, организација и привредних субјеката у случају када се региструје за припремне радње. Из тог разлога, цјелисходно је обрисати могућност регистрације за припремне радње, а самим тим потребно је укинути и статус „у припреми“ у регистру предузетника.

Што се тиче докумената које регистрациони органи издају из регистра предузетника, овим законским рјешењем задржавају се исти документи који су прописани и важећим законом. У складу с тим, регистрациони органи, на захтјев заинтересоване странке, издају изводе или увјерења или потврде о подацима из евиденције у регистру предузетника.

Новину у овом закону представља увођење обавезе за регистрациони орган да на својој интернет страници објави извјештај у којем приказује основане и одјављене предузетнике на мјесечном нивоу у текућој календарској години. Циљ наведене јавне објаве је створити могућност да се комунална предузећа и сва друга заинтересована лица могу на једноставан начин упознати са предузетницима који отпочињу, односно престају са пословањем. На тај начин сва заинтересована лица добијају ажурне податке у вези са новим и затвореним предузетницима, а што доприноси доношењу квалитетних пословних одлука.

Поред тога, овим одредбама даје се овлашћење министру привреде и предузетништва да донесе подзаконски акт којим се детаљније уређују садржај и друга питања од значаја за вођење и коришћење регистра предузетника.

Чл. 73. и 74. обрађују се питања функционисања поступка регистрације предузетника са техничке стране, заштите, прегледа и преузимања података из централног регистра предузетника.

За питање техничког одржавања поступка регистрације предузетника узето је у обзир да се овај поступак одвија путем јединствене електронске апликације, као дијела Јединственог система за регистрацију пословних субјеката у Републици Српској. Према Закону о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, бр. 67/13, 15/16 и 84/19), Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге задужена је за правилно и трајно функционисање наведеног јединственог система за регистрацију.

Сходно наведеном, овим одредбама предлаже се да Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге води рачуна о техничким захтјевима за оперативно спровођење поступка регистрације предузетника и безбједности података из овог поступка.

Што се тиче прегледа и преузимања података из централног регистра предузетника, овим одредбама законски се кодификује документ „Актуелни преглед података предузетника из Регистра пословних субјеката“. Овај документ прописан је Правилником о садржају и начину вођења централног регистра предузетника („Службени гласник Републике Српске“, бр. 102/13 и 70/22). На основу наведеног правилника, и у овом тренутку сва заинтересована лица могу прегледати и преузимати пословне податке предузетника из централног регистра предузетника.

Ипак, а с циљем остваривања начела јавности, предлаже се да се дефиниција и основни садржај наведеног документа нормира и у овом закону. На тај начин, законски се наглашава једноставан и лак приступ пословним подацима предузетника. У складу с тим, коришћењем наведеног документа сви органи, организације, институције, привредни субјекти и грађани у реалном времену и на врло практичан и доступан начин добијају тачне и поуздане информације о пословним подацима предузетника. Осим тога, овај документ доприноси и сузбијању „сиве економије“, јер све заинтересоване странке могу провјерити да ли је одређено лице регистровано, односно да ли легално послује.

Такође, предлаже се да Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге, уз сагласност министра привреде и предузетништва, донесе подзаконски акт

којим ће се детаљније разрадити изнесена питања у вези са централним регистром предузетника.

Чланом 75. прописано је да заступање и усклађивање заједничких интереса предузетника на подручју Републике врши Комора самосталних предузетника Републике Српске, као стручно-пословна, невладина, непрофитна организација са сједиштем у Бањој Луци.

У односу на важеће законско рјешење, предлаже се промјена назива коморе (Занатско-предузетничка комора Републике Српске) у Комора самосталних предузетника Републике Српске. Разлог за предложену измјену су недоумице које је постојећи назив изазивао у широј јавности. Наиме, није било видљиво ко су чланови коморе и чије интересе комора заступа. Поред тога, сами предузетници нису препознали Комору као организацију која заступа њихове интересе. У складу са иницијативом самих предузетника као и Коморе, предложена је измјена назива.

Чланом 76. утврђује се концепт обавезног чланства у Комори. Према овом концепту предузетници постају чланови Коморе уписом у регистар предузетника. Овај концепт утврђује се из разлога што је репрезентативна позиције Коморе, у смислу чланства, резултата, квалитета и стручности, у односима према органима, институцијама и самом чланству, неупоредиво израженија у концепту обавезног чланства него по принципу добровољног чланства. Са прописивањем овог концепта коморски систем предузетника функционише као јединствен и ефикасан у раду.

У складу са концептом обавезног чланства, коморски систем заснива се на начелима:

1. законитости – законско уређивање свих питања значајних за постојање и успјешно функционисање Коморе (појам, чланство, организација, дјелокруг рада, органи Коморе, сарадња са другим органима и организацијама, начин финансирања, суд части и друго),

2. јавности – рад Коморе је јаван,

3. равноправности – сви чланови Коморе су једнаки у правима и обавезама,

4. територијалне цјеловитости – Комора обавља своје задатке на територији цијеле Републике Српске,

5. јединствености чланства – сва лица регистрована као предузетници са сједиштем у Републици Српској су чланови Коморе.

Поред тога, задржава се и могућност да и друге организације постану чланови Коморе, а у складу са сопственим интересима и процјеном.

Чланом 77. прописује се организациони систем Коморе. Важећи закон прописује да је удружење, које се оснива за једну или више јединица локалне самоуправе, основна организациона јединица коморског система. Међутим, пракса је показала да у локалним заједницама активно дјелује мали број удружења која не могу обезбиједити ниво услуга који је потребан предузетницима.

Због наведеног, овим чланом предлаже се да Комора може организовати свој рад посредством подручних комора и канцеларија. Територијални обухват и сједишта подручних комора организују се у складу са дијелом просторног плана Републике којим се утврђују примарни регијски центри са припадајућим јединицама локалне самоуправе. Просторним планом Републике Српске до 2025. године утврђено је да у Републици има шест примарних регијских центара, и то: Бања Лука, Приједор, Добој, Бијељина, Источно Сарајево и Требиње. У складу с тим, Комора свој рад треба да организује кроз шест подручних комора. На овај начин успоставља се систем који чине републичка комора и подручне коморе, по узору на организацију Привредне коморе Републике Српске.

Слиједом наведеног, Комора и подручне коморе су основне организационе јединице јединственог коморског система које образују и чине јединствену коморску организацију основану Законом.

Чланом 78. нормира се статут као документ којим се уређују сва питања потребна за функционисање подручне коморе. Осим тога, прописује се и да Комора даје сагласност на статут подручне коморе. На тај начин, наглашава се потреба међусобног јединства и усаглашавања цјелокупног коморског система, а све с циљем адекватног и координисаног заступања интереса предузетника пред органима и другим организацијама.

Чл. 79. и 80. прописују се задаци подручне коморе и Коморе. Према овим члановима једна од основних надлежности Коморе и њених организационих јединица је заступање интереса предузетника пред органима законодавне и извршне власти приликом обликовања привредног система, посебно у припреми законодавства и мјера економске политике од значаја за привреду. Поред тога, значајни задаци су усклађивање интереса чланова, промовисање производа предузетника у земљи и иностранству, обављање аналитичко-консултативних и стручно-едукативних послова од значаја за регистрацију и пословање предузетника. Код заступања заједничких интереса свих предузетника пред органима, институцијама и организацијама, потребно је имати у виду да испуњавање овог задатка подразумијева сложени процес усклађивања различитих интереса према дјелатностима, величини и другим специфичностима предузетника. Сходно томе, и задатак заступања заједничких интереса указује на потребу за концептом обавезног чланства, јер Комора тај врло битан задатак може квалитетно обавити само ако су сви предузетници чланови коморског система.

Слиједом изнесеног, дјеловање коморског система усмјерено је у правцу успостављања ефикасног сервиса који је у функцији заштите права и остваривања интереса предузетника, као и развоја и унапређења привреде у Републици Српској.

Чланом 81. дефинишу се питања која се уређују статутом Коморе. Статут Коморе објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Чл. од 82. до 86. прописују се органи Коморе, њихове надлежности и трајање мандата. У вези са органима, потребно је истаћи да се Законом успоставља систем који у потпуности промовише организациони принцип карактеристичан за коморски начин организовања, у смислу да чланови скупштине и управног одбора Коморе могу бити искључиво предузетници који послују.

Скупштина као представнички орган доноси одлуке о правима и обавезама чланова Коморе, обавља нормативне и изборне послове, у смислу доношења аката од значаја за рад Коморе и избора чланова других органа Коморе, те одлучује у вези са имовинским и другим питањима од значаја за функционисање Коморе.

Што се тиче послова управљања Комором, овај закон, као и важеће законско рјешење, прописује да ове послове обављају управни одбор и директор. Овај начин управљања прописује се с циљем постизања објективности и транспарентности у доношењу пословних одлука у Комори, као и ради постизања надзорне функције над обављањем задатака текућег пословања. У складу с тим, управни одбор обавља одређене управљачке послове, као што је одлучивање о коришћењу средстава Коморе. Поред тога, управни одбор обавља и надзорну функцију, која подразумијева праћење извршавања обавеза директора и чланова Коморе.

Директор Коморе је извршни орган који је задужен за спровођење пословне политике и одговара за законитост рада Коморе. У складу с тим, а за разлику од

скупштине и управног одбора, директор Коморе је професионално ангажовано лице, које се бира посредством јавног конкурса.

Посљедњи орган Коморе који се прописује овим законом је суд части. Овај суд је независни орган који се успоставља с циљем заштите пословних обичаја и правила струке код предузетника, постизања друштвено одговорног пословања, повећања повјерења потрошача у квалитет производа и услуга предузетника, а што све доприноси јачању конкурентности предузетника. Према томе, суд части као орган за алтернативно рјешавање спорова има значајну улогу у заштити предузетника и права потрошача.

Чланом 87. прописују се извори средстава за функционисање коморског система, а то су чланарина, приходи од накнада за услуге које пружа Комора и средства из других извора. Под другим изворима подразумијевају се поклони, донације и слично. Као и у важећем закону, и овом одредбом предлаже се да скупштина Коморе одлуком утврђује висину годишње чланарине и начин њене расподјеле између Коморе и подручних комора.

За разлику од важећег законског рјешења, које утврђује највиши износ годишње чланарине у апсолутном износу од 24 КМ, овим чланом предлаже се утврђивање износа годишње чланарине у релативном износу. Према овом члану, висина годишње чланарине у Комори не би могла бити већа од 2,5% од износа просјечне нето плате у Републици у мјесецу децембру из претходне календарске године, а према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске. Ово рјешење предлаже се с циљем остваривања континуиране повезаности и сразмјере између просјечне плате и висине чланарине у Комори. У складу с тим, висина чланарине у Комори усклађиваће се на годишњем нивоу у односу на просјечну нето плату у Републици у децембру претходне календарске године. На примјеру просјечне нето плате у децембру 2022. године и у максималном износу предложеног процента, висина чланарине у Комори за 2023. годину износила би 29 КМ.

Такође, овим чланом предлаже се и основно правило код расподјеле новчаних средстава која су прикупљена по основу чланарине и из других извора.

У вези са наведеном расподјелом, важеће законско рјешење прописује да се 30% од прикупљених средстава издваја за Комору, а да се 70% додјељује организационим јединицама Коморе. Међутим, поменути прописани однос расподјеле средстава није омогућавао Комори да успостави ефикасан рад стручне службе, која би могла да спроводи све задатке за које је Комора задужена, као и да пружи неопходан ниво услуга у складу са захтјевима чланства.

Из тог разлога, а с циљем стварања претпоставки да Комора може квалитетно обављати своје задатке и дјелокруг послова, овом одредбом предлаже се да се најмање 60% од прикупљених средстава издваја за Комору, а преостали износ од најмање 40% да се додјељује подручним коморама.

Чл. од 88. до 91. регулишу се послови управног и инспекцијског надзора над спровођењем одредаба Закона и прописа донесених на основу њега. У односу на важећи закон, овим одредбама потпуније и прецизније прописују се предмети контроле приликом вршења инспекцијског надзора, као и овлашћења надлежног инспекцијског органа ако се утврди да су прекршене одредбе овог закона.

Детаљнија разрада одредаба у вези са инспекцијским надзором предузима се с циљем постизања јасноће које су обавезе предузетника из овог закона предмет инспекцијских прегледа. На тај начин доприноси се унапређењу рада надлежних инспектора и постизању ефикасних и поузданих резултата приликом инспекцијских прегледа.

Чл. од 92. и 97. прописане су радње које се квалификују као прекршаји, те за њих су предвиђене новчане санкције, чије су висине у складу са Законом о прекршајима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 63/14, 110/16, 100/17 и 90/23).

Чланом 98. даје се право предузетницима који су регистровани за заједничко обављање дјелатности, да могу наставити са пословањем. Ово право прописује се из разлога што се овим законом укида могућност регистрације за заједничко обављање дјелатности. Из тог разлога, а како се не би угрозила права и интереси предузетника који су већ регистровани за заједничко обављање дјелатности, за те предузетнике утврђује се право на наставак пословања. Овај наставак пословања није временски ограничен и предузетник продужава са обављањем дјелатности све док се не одлучи на престанак рада или пренос пословања на друго лице.

Чланом 99. прописује се обавеза усклађивања пословања за лица која су се два или више пута регистровани као предузетници. Ова обавеза подразумијева да та лица своје пословање ускладе на начин да имају једну регистрацију у форми предузетника са једним сједиштем и једном или више издвојених јединица.

Разлог за утврђивање ове обавезе заснива се на правилу да се физичко лице може једном регистровати као предузетник. Због тога, потребно је увести наведену обавезу усклађивања пословања за сва лица која имају двије или више активне регистрације у форми предузетника.

Према подацима из централног регистра предузетника, око 120 физичких лица имају најмање двије регистрације у овој привредној форми. Будући да у Републици Српској послује више од 25.000 предузетника, наведени број двоструких регистрација је изузетно мали у односу на укупан број предузетника. У складу с тим, наведена обавеза усклађивања не обухвата значајан број предузетника и самим тим неће представљати додатну обавезу за већи број предузетника.

Рок за испуњење наведене обавезе усклађивања је једна година од дана ступања на снагу овог закона. У случају да предузетник не испуни наведену обавезу усклађивања, надлежни инспекцијски орган према том предузетнику прво ће превентивно дјеловати у смислу остављања додатног рока да изврши обавезу усклађивања. Уколико се предузетник не усклади ни у том додатном року, надлежни инспекцијски орган прекршајно санкционише тог предузетника са минималном казном, уз остављање новог рока за усклађивање. Ако се предузетник не усклади ни у новом року, надлежни инспекцијски орган поново прекршајно санкционише тог предузетника и изриче му забрану обављања дјелатности.

Чланом 100. прописују се издавање сертификата традиционалног занатског производа и традиционалног занатлије по службеној дужности за предузетнике који имају статус старог и умјетничког заната и домаће радиности. Ово поступање прописује се из разлога што су поступци за стицање сертификата традиционалног занатског производа и традиционалног занатлије по својој суштини еквивалентни ранијим поступцима за стицање статуса старог и умјетничког заната и домаће радиности. Из тог разлога, предузетници са наведеним статусима нема потребе да поново пролазе процедуру за сертификавање. Сходно томе, овом одредбом прописују се поступање по службеној дужности да се не би стварали додатни трошкови и обавезе за предузетнике.

Чланом 101. прописује се дужност предузетника да у регистар предузетника упише своју електронску пошту. Ова дужност за предузетнике прописује се како би се створили услови за економичнију комуникацију између регистрационих и других органа и предузетника.

Чланом 102. прописује се рок до када се коморски систем предузетника треба ускладити са одредбама овог закона.

Чланом 103. уређује се начин окончања раније започетих поступака регистрације предузетника.

Чл. 104. и 105. дефинисани су рокови за доношење нових подзаконских аката и рокови важења ранијих подзаконских аката.

Чланом 106. прописује се да Влада Републике Српске доноси одлуку којом ће се констатовати да су испуњени технички и други услови за вођење поступка електронске регистрације пословних субјеката и предузетника.

Потреба за доношењем ове одлуке заснива се на чињеници да софтверско рјешење за оперативно спровођење поступка електронске регистрације није у потпуности спремно за коришћење. Због тога, оставља се право Влади Републике Српске да својом одлуком констатује када могу почети са оперативном примјеном поступци електронске регистрације пословних субјеката и предузетника, као и електронска провјера испуњености услова у вези са идентитетом, стањем пореских обавеза, заштитном мјером забране обављања дјелатности и новчаним казнама из области финансијског и економског пословања код спровођења поступка регистрације предузетника у писаном облику.

Чл. 107. и 108. дефинисан је престанак важења постојећег и почетак ступања на снагу новог закона. Почетак примјене Закона прописан је за 1. јануар 2025. године, а с циљем израде подзаконских аката који ће омогућити лакшу примјену Закона органима јединица локалне самоуправе.

VI ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКАТА НА УВОЂЕЊУ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Министарство привреде и предузетништва, као обрађивач Нацрта закона о самосталним предузетницима, у поступку израде Нацрта овог закона попуњавањем Обрасца 1. процјене утицаја нацрта/приједлога закона спровело је сљедеће методолошке кораке процјене утицаја прописа:

У вези с проблемом који се жели ријешити, утврђено је да је Министарство привреде и предузетништва приступило изради Нацрта закона с циљем побољшања квалитета постојећих законских рјешења и отклањања уочених недостатака у његовој вишегодишњој примјени. У примјени постојећег закона идентификовани су сљедећи проблеми:

- У поступку регистрације предузетника не постоји могућност преноса обављања дјелатности са лица које је регистровани предузетник на друго физичко лице. Према важећем закону пренос се одвијао у двије фазе, а које су подразумијевале промјену начина обављања дјелатности из самосталног у заједничко обављања дјелатности (приступање ортака), па потом опет у самостално пословање (иступање ортака);

- У поступку регистрације предузетника, у случају смрти предузетника, наследници могу само привремено наставити обављање дјелатности, које може трајати до окончања оставинског поступка или најдуже двије године. Наведено отежава пословање предузетницима и не допушта да се постигне континуитет у пословању након смрти предузетника;

- Недовољна препознатљивост рада и организованост коморског система који заступа интересе предузетника.

Циљ доношења закона је развој и унапређивање пословања самосталних предузетника, заштита старих и умјетничких заната и домаће радиности, те њихова боља видљивост у привреди Републике Српске. Посебни циљеви се односе на сљедеће:

- отклањање уочених недостатака важећег законског рјешења,
- даље унапређење поступка регистрације предузетника,
- олакшано пословање у овој форми како би подстицали оснивање нових субјеката и развој постојећих,
- јачање коморског система који заступа интересе предузетника.

У вези са утицајем на јавне буџете, утврђено је да се Нацртом закона настоје отклонити уочени недостаци важећег законског рјешења, што треба да доведе до повећања броја предузетника и запослених лица код предузетника, а што ће имати позитиван индиректан утицај на буџет Републике Српске и буџете јединица локалне самоуправе. Спровођење закона врши се у оквиру редовних планираних средстава буџета и неће утицати на повећање трошкова органа власти.

Када је у питању утицај на пословање, Нацртом закона ствара се повољније пословно окружење у више сегмената: увођење могућности за пренос обављања дјелатности са једног на друго лице; рјешавање питања привременог и трајног наставка обављања дјелатности након смрти предузетника; увођење могућности да свим предузетницима помоћ у пословању могу пружати чланови породичног домаћинства који имају од 15 до 18 година, односно чланови породичног домаћинства који су корисници пензије; увођење могућности за периодично пословање, а што представља повећање трајања сезонског пословања са шест на девет мјесеци; увођење могућности да се и издвојене јединице могу регистровати за периодично пословање; прописивање права за предузетника да може регистровати привремени престанак издвојене јединице, док у сједишту наставља са пословањем, унапређење улоге Коморе самосталних предузетника у заступању интереса предузетника с циљем стварања повољнијег пословног окружења. У вези са утицајем Нацрта закона на прилагођавање предузетника, предвиђа се да физичко лице које се два или више пута регистровало као предузетник мора своје пословање ускладити на начин да има једну регистрацију у форми предузетника са једним сједиштем и једном или више издвојених јединица. Предузетник који се два или више пута регистровао дужан је ускладити своје пословање у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона. Поред тога, предузетник је дужан да у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона упише у регистар предузетника своју електронску пошту. Такође, Нацртом закона предвиђа се укидање заједничког (ортачког) обављања дјелатности. Предузетник који је регистрован за заједничко обављање дјелатности наставља са пословањем до промјене начина обављања дјелатности из заједничког у самостално обављање (иступање ортака), преноса обављања дјелатности на једно лице и престанка обављања дјелатности.

Нацртом закона прописана је формалност - Извод из Централног регистра предузетника. Наведена формалност предвиђена је и у важећем закону и у непромијењеној форми прописана је и у овом нацрту закона. Међутим, с циљем обезбјеђења јавности пословних података о свим субјектима који послују у форми предузетника, АПИФ на својој интернет страници омогућава свим заинтересованим лицима претрагу, преглед и преузимање пословних података предузетника. У складу с тим, организације, институције, привредни субјекти и грађани могу да добијају тачне и поуздане информације о пословним подацима предузетника. Осим тога, доприноси се и сузбијању „сиве економије“, јер све заинтересоване странке могу провјерити да ли је одређено лице регистровано, односно да ли легално послује.

У погледу социјалних утицаја, утврђено је да Нацрт закона омогућава сваком пунољетном лицу пословање у форми предузетника, а имајући у виду сва наведена законска унапређења, може се очекивати додатни раст број субјеката који ће регистровати пословање у овој форми. Повећавање броја запослених има позитиван утицај на тржиште, животни стандард и цијене које плаћају потрошачи, као и на квалитет и доступност робе и услуга.

У вези са утицајем на животну средину, Нацрт закона неће имати директних утицаја.

У погледу консултација утврђено је да је Преднацрт закона објављен на интернет страници Министарства привреде и предузетништва. На преднацрт и нацрт закона спроведене су јавне консултације у којима су своје приједлоге и сугестије доставили општине и градови, министарства и Занатско-предузетничка комора Републике Српске.

Када је у питању праћење спровођења прописа, праћење примјена закона вршиће се праћењем и надзором рада регистрационих органа у поступку регистрације. Поред тога, ажурно вођење Централног регистра предузетника обезбиједиће све потребне податке који су значајни за праћење стања у овој области и примјену закона. Исто тако, оствариће се и адекватна комуникација и сарадња са јединицама локалне самоуправе, инспекцијским органима и Комором и предузетницима с циљем идентификовања евентуалних проблема везаних за спровођење закона у пракси. Показатељи на основу којих ће се пратити оствареност дефинисаних циљева су: број регистрованих предузетника и број чланова Коморе самосталних предузетника који плаћају чланарину.

Министарство привреде и предузетништва је, приликом примјене скраћеног процеса процјене утицаја прописа, поступило у складу са методологијом прописаном у т. VI и VIII Одлуке о процјени утицаја прописа.

VII УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

У складу са Смјерницама за консултације у изради прописа и других општих аката („Службени гласник Републике Српске“, број 86/22), Преднацрт закона објављен је на интернет страници Министарства привреде и предузетништва да би се учинио доступним широј јавности ради давања евентуалних примједба и коментара.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Српске.

Економска оправданост овог закона садржана је у чињеници да се његовим усвајањем унапређује област регистрације и пословања у форми предузетника, као и коморски систем ове привредне форме. Дакле, доношење овог закона побољшава пословно окружење, у дијелу који се односи на регистрацију и пословање у форми предузетника, а што ће за резултат имати повећање броја привредних субјеката, а самим тим и економске активности и конкурентности привреде Републике Српске.